

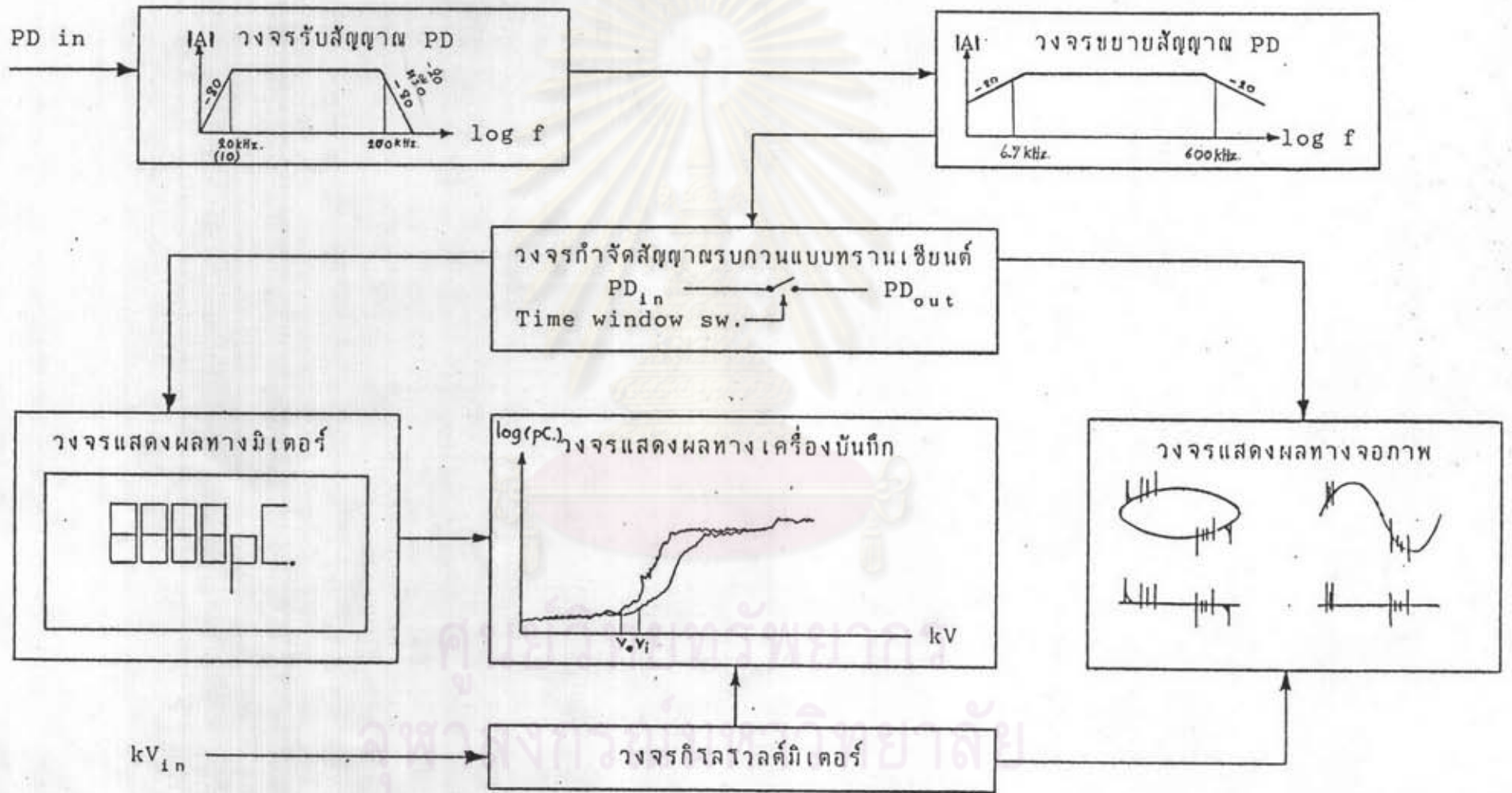
การออกแบบและประกอบสร้าง

เครื่องตรวจจับดีเอสอาร์บางส่วนที่ออกแบบและสร้างนี้เป็นเครื่องตรวจจับดีเอสอาร์บางส่วนแบบแถบกว้าง ซึ่งมีลักษณะคุณสมบัติต่างๆ ตามข้อกำหนดของมาตรฐาน IEC ที่กล่าวมาแล้วในข้อ 2.5 ในบทนี้จะกล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับส่วนประกอบ และการออกแบบของเครื่องวัด

3.1 ส่วนประกอบของเครื่องตรวจจับดีเอสอาร์บางส่วน

การออกแบบและสร้างเครื่องตรวจจับดีเอสอาร์บางส่วน ในทางปฏิบัตินั้นจะมีความสลับซับซ้อนกว่าวงจรที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 เนื่องจากพัลส์ของ PD มีขนาดเล็กมากปกติมีค่าประมาณเป็นไมโครโวลต์ถึงมิลลิโวลต์ ทำให้สัญญาณรบกวนจากภายนอกเข้าไปรบกวนเครื่องตรวจจับ PD ได้ง่าย จึงต้องมีการออกแบบวงจรเพิ่มเติมพิเศษจากวงจรพื้นฐานเดิมโดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อลดผลกระทบของสัญญาณรบกวนจากภายนอกหรือเป็นส่วนช่วยทำให้การตรวจจับ PD มีประสิทธิภาพสูงขึ้น งานวิจัยนี้ได้ออกแบบและประกอบสร้างส่วนต่างๆ ของเครื่องตรวจจับ PD แสดงในรูปที่ 3.1 ซึ่งประกอบด้วยวงจรหลัก 8 วงจรด้วยกันคือ

- 1) วงจรรับสัญญาณ PD ใช้สำหรับรับสัญญาณ PD จากวงจรทดสอบ
- 2) วงจรขยายสัญญาณ PD ใช้สำหรับขยายสัญญาณ PD ให้มีขนาดตามต้องการ
- 3) วงจรกำจัดสัญญาณรบกวนแบบทรานเซียนต์ วงจรส่วนนี้ใช้สำหรับการกำจัดสัญญาณรบกวนแบบทรานเซียนต์ที่ซึ่ง โครโนซ์กับความเร็วของแหล่งจ่าย เช่น สัญญาณรบกวนแบบทรานเซียนต์เนื่องจากการทำงานของ ทรานซิสเตอร์ เป็นต้น การกำจัดสัญญาณรบกวนนี้จะใช้วิธี "หน้าต่างเวลา" ที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 2
- 4) วงจรแสดงผลทางมิเตอร์ ใช้สำหรับอ่านค่ายอดของสัญญาณ PD
- 5) วงจรแสดงผลทางเครื่องบันทึก ใช้สำหรับการดูแรงดันเริ่มเกิด PD (V_p) และแรงดันหมดสิ้น PD (V_o) ของวัสดุทดสอบ นอกจากนี้รูปแบบของกราฟที่ได้จากกรณีนี้สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ความบกพร่องของฉนวนที่ใช้ทำอุปกรณ์หรือวัสดุทดสอบต่อไป

6) วงจรแสดงผลทางจอภาพ ใช้สำหรับแสดงรูปแบบของ PD และวัดขนาดของ PD นอกจากนี้ยังใช้ในการบอกตำแหน่งของ "หน้าต่างเวลา" อีกด้วย

7) วงจรกิโลโวลต์มิเตอร์ ใช้สำหรับบอกขนาดของแรงดันที่ป้อนเข้าวงจรทดสอบเป็นค่า "rms" โดยต่อจากด้านภาคแรงต่ำของ โวลเตจดีไวเดอร์ที่มีอัตราส่วนแรงดันประมาณ 1:1000 และสามารถปรับเปลี่ยนให้อ่านค่ายอดได้ (สำหรับแรงดันแบบไซน์) นอกจากนี้วงจรส่วนนี้ยังทำหน้าที่สร้าง "Zero-marker" เพื่อใช้เป็นจุดบอกตำแหน่งศูนย์ของแรงดันที่ป้อนเข้าวงจรทดสอบขณะทำการแสดงผลทางจอภาพ

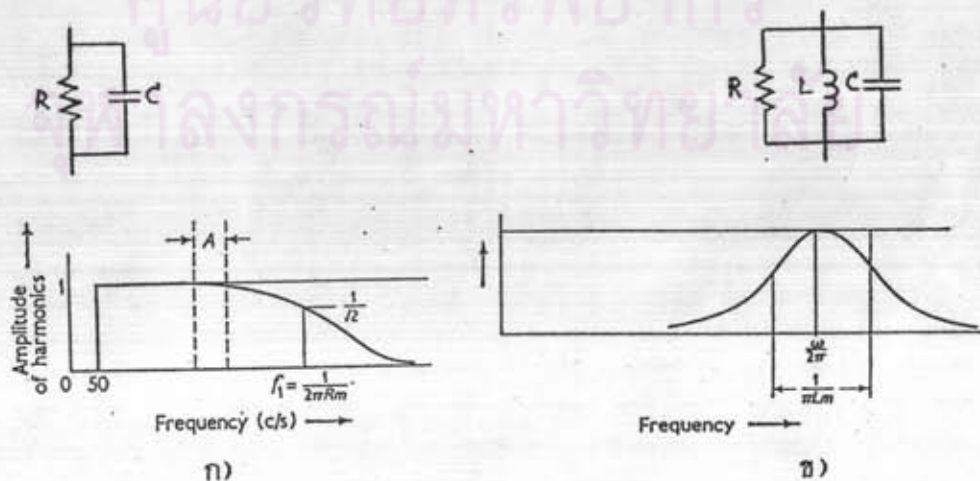
8) วงจรกำเนิดพัลส์มาตรฐาน ใช้สำหรับการปรับเทียบและตรวจสอบคุณสมบัติการเกิดชุปเปอร์โพสิชันของเครื่องตรวจจับ PD ที่ใช้ในการทดสอบเคเบิล

9) วงจรแหล่งจ่ายไฟเลี้ยง ใช้ในการจ่ายแรงดันเลี้ยงวงจรทั้งหมด

3.2 การออกแบบวงจรเครื่องตรวจจับดีสชาร์จบางส่วน

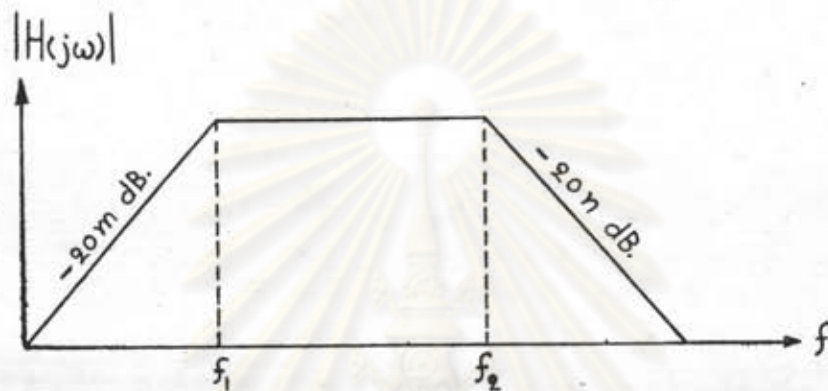
3.2.1 วงจรรับสัญญาณดีสชาร์จบางส่วน

วงจรรับสัญญาณดีสชาร์จบางส่วน โดยปกติจะเป็นอิมพีแดนซ์วัตต์ Z_m ซึ่งอาจจะเป็นแบบ RC หรือ RLC ต่อขนานกัน [1] จากการวิเคราะห์ที่ในโดเมนความถี่พบว่า อิมพีแดนซ์วัตต์แบบ RC ไม่สามารถลดแรงดันตกคร่อมตัวมันเองเนื่องจากกระแสความถี่แหล่งจ่าย (50-60 เฮิร์ตซ์) ไหลผ่าน ในขณะที่อิมพีแดนซ์วัตต์แบบ RLC จะมีลักษณะเป็นตัวกรองความถี่กลางอันดับที่ 2 จึงถือได้ว่าอิมพีแดนซ์วัตต์ทั้งสองชนิดเป็นตัวกรองที่มีประสิทธิภาพต่ำ ในรูปที่ 3.2 ก) และ 3.2 ข) แสดงลักษณะของอิมพีแดนซ์วัตต์และการตอบสนองความถี่แบบ RC และ RLC ตามลำดับ

รูปที่ 3.2 ลักษณะอิมพีแดนซ์วัตต์และการตอบสนองความถี่แบบ RC และ RLC

เนื่องจากการใช้อิมพีแดนซ์วัตแบบ RC และ RLC ซึ่งเป็นตัวกรองที่มีประสิทธิภาพต่ำ จะก่อให้เกิดปัญหาใหญ่ๆ ตามมา 2 ประการคือ การเพิ่มความไวของวงจรทำได้ยาก เนื่องจากหม้อแปลงแบบแถบกว้างเกิดการอ้อมตัว และทำให้วงจรขยายภาคแรกๆ รับแรงดันอินพุตสูงเกินไป การแก้ปัญหาวิธีหนึ่งก็คือการออกแบบอิมพีแดนซ์วัตให้มีคุณสมบัติเป็นตัวกรองความถี่กลางที่มีอันดับสูงขึ้น [16] ทำให้ประสิทธิภาพของตัวกรองดียิ่งขึ้น แสดงในรูปที่ 3.3 เมื่อ $m, n = 1, 2, 3 \dots$

รูปที่ 3.3 ลักษณะการตอบสนองความถี่ของตัวกรองอันดับสูงของอิมพีแดนซ์วัต

หลักเกณฑ์ในการออกแบบอิมพีแดนซ์วัตที่มีคุณสมบัติเป็นตัวกรองความถี่กลางอันดับสูงเป็นดังนี้

1) การเลือกแบนด์วิดท์

แบนด์วิดท์สำหรับเครื่องตรวจจับ PD โดยทั่วไปจะอยู่ในย่านความถี่ตั้งแต่ 10 กิโลเฮิรต์ซ์ ถึง 1 เมกกะเฮิรต์ซ์ [17] แต่ช่วงที่ปลอดภัยของรบกวนมากที่สุดจะอยู่ในช่วงความถี่ตั้งแต่ 40 ถึง 200 กิโลเฮิรต์ซ์ [22] อย่างไรก็ตามการเลือกแบนด์วิดท์ของเครื่องตรวจจับ PD แบบแถบกว้างต้องไม่แคบจนเกินไป เพราะนอกจากจะให้เอาต์พุตไม่เป็นแบบ "๕-response" แล้วยังทำให้ความไวในการวัดลดลงอีกด้วย

2) การเลือกอันดับของตัวกรองและความถี่ตัด

การเลือกอันดับของตัวกรองจะต้องสัมพันธ์กับความถี่ตัดของตัวกรองด้วย กล่าวคือ ต้องเลือกอันดับความถี่ตัดต่ำ f_1 ให้สูงพอที่จะกำจัดสัญญาณความถี่ต่ำจากแหล่งจ่าย (50-60 เฮิรต์ซ์) และลดสัญญาณรบกวนที่เข้าทางทางแหล่งจ่ายเนื่องจากอุปกรณ์สวิตซ์ เช่น ไทริสเตอร์ได้เช่นเดียวกัน ซึ่งความถี่ของสัญญาณรบกวนนี้อาจมีความถี่สูงถึง 5 กิโลเฮิรต์ซ์ [24] ขณะเดียวกันการเลือกความถี่ตัดสูง f_2 ต้องไม่สูงมากนัก เพื่อลด

คลื่นรบกวนวิทยุให้มากที่สุด สำหรับเครื่องตรวจจับ PD แบบแถบกว้าง ซึ่งให้เอาต์พุตแบบ "α-response" ปกติควรมี $f_2 : f_1 \geq 10 : 1$ [17]

3) การเลือกอินพุตอิมพีแดนซ์

การทดสอบอุปกรณ์ไฟฟ้าแรงสูงต่างๆ ไป การเลือกอินพุตอิมพีแดนซ์มีค่าสูงจะทำให้ความไวในการวัดสูงตามไปด้วย แต่การเลือกอิมพีแดนซ์สูงเกินไปจะทำให้ผลตอบสนองความถี่สูงของวงจรลดลง เนื่องจากค่าคงตัวเวลา เพิ่มขึ้น ($\tau = R_m C_m$) ผลกระทบอันนี้อาจทำให้เอาต์พุตของเครื่องตรวจจับ PD เป็นแบบ "β-response" เมื่อวัสดุทดสอบ C_x และตัวเก็บประจุคัปปลิง C_k มีขนาดใหญ่ ดังนั้นข้อควรคำนึงในการออกแบบคือ ควรเลือก $R_m \leq 1/(6\pi f_2 C_m)$ เมื่อ C_m คือค่าตัวเก็บประจุประสิทธิผลที่ต่อขนานกับ R_m และ R_m คือ ความต้านทานอินพุตของอิมพีแดนซ์วัด

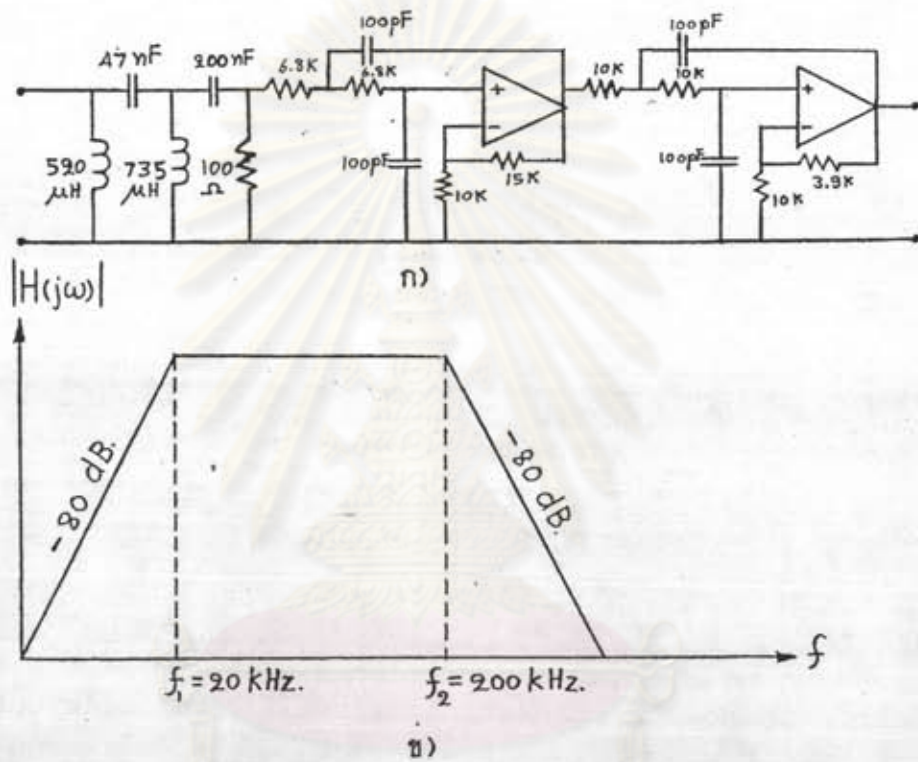
จากเงื่อนไขที่กล่าวมาแล้ว การออกแบบวงจรรับสัญญาณ PD จะแยกพิจารณา ดังนี้คือ

3.2.1.1 วงจรรับสัญญาณดีส์ซาร์จบางส่วนสำหรับวัสดุทดสอบทั่วไป

การออกแบบวงจรรับสัญญาณดีส์ซาร์จบางส่วนแบบแถบกว้าง เพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดในข้อ 2.5 จึงต้องมีการประเมินประเมินเงื่อนไข 1) และ 2) โดยการออกแบบตัวกรองความถี่กลางที่มีแบนด์วิดท์ 20 ถึง 200 กิโลเฮิรตซ์ที่ประกอบด้วยตัวกรองความถี่สูง HPF อันดับที่ 4 ชนิด Butterworth ต่อลำดับกับตัวกรองความถี่ต่ำ LPF อันดับที่ 4 ชนิด Chebyshev (0.1 ดีบี) [25] เนื่องจากวงจรรับสัญญาณ PD นี้ออกแบบมาเพื่อใช้ในการทดสอบโดยใช้ตัวเก็บประจุคัปปลิง C_k ขนาดเล็ก คือ $C_k \leq 2$ นาโนฟารัด จากเงื่อนไข 3) จึงเลือกอินพุตอิมพีแดนซ์ $R_m \leq 1/(6\pi 200 \times 10^3 \times 2 \times 10^{-9}) = 133$ โอห์ม ควรเลือก $R_m = 100$ โอห์ม วงจรตัวกรองความถี่กลางที่ออกแบบแสดงดังรูปที่ 3.4 โดยรูปที่ 3.4 ก) แสดงวงจรที่ออกแบบ และรูปที่ 3.4 ข) แสดงลักษณะการตอบสนองความถี่โดยประมาณ ซึ่งจะเห็นว่า LPF สามารถลดแรงดันที่ความถี่ 50 เฮิรตซ์ได้ 208 ดีบี หรือลดแรงดันที่อินพุตจาก 100 โวลต์เหลือเพียง 3.9 นาโนโวลต์ที่กระแสอินพุต 1 แอมแปร์

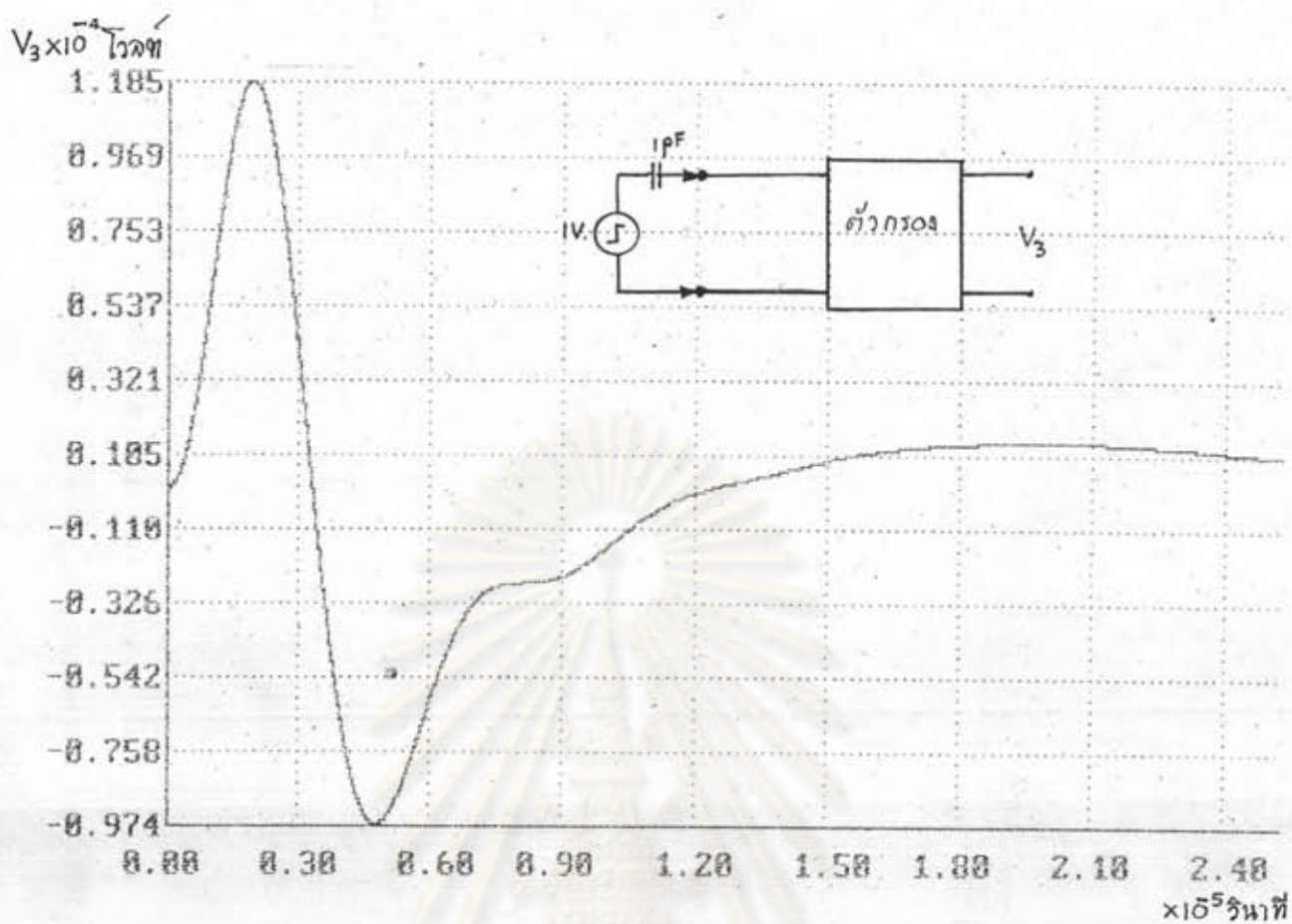
จากการวิเคราะห์ผลตอบสนองแบบอิมพัลส์ของตัวกรองที่ออกแบบนี้ด้วยคอมพิวเตอร์ [26] โดยการป้อนกระแสพัลส์สั้นๆ (ช่วงเวลา < 0.1 ไมโครวินาที) ที่มีขนาดประจุ $q = 1$ พิโคคูลอมบ์ที่อินพุต จะให้เอาต์พุต $V_o = 118.5$ ไมโครโวลต์ ดังรูปที่ 3.5 เนื่องจากอัตราขยายของตัวกรองเท่ากับ 3.475 เท่า ดังนั้นจากสมการ (2.19) จะได้แฟกเตอร์สำหรับการตอบสนองแบบอิมพัลส์ทางด้านปฐมภูมิ

$\xi_p = 118.5/3.475 = 34.1$ ไมโครโวลต์ต่อพิโคคูลอมป์ การออกแบบนี้ต้องคำนึงถึงผลของสัญญาณรบกวนด้วย ผลของสัญญาณรบกวนจะทำให้ความไวลดลง จึงต้องเพิ่มวงจรพีแอมป์ไฟเออร์แบบสัญญาณรบกวนต่ำโดยใช้ IC เบอร์ LM318N ซึ่งมีอัตราขยาย 20 เท่า และหม้อแปลงแบบแถบกว้างที่มีอัตราส่วน 1:8 ในการปรับปรุงอัตราส่วน S/N ให้สูงขึ้น วงจรอย่างง่ายสำหรับการคำนวณแสดงดังรูปที่ 3.6

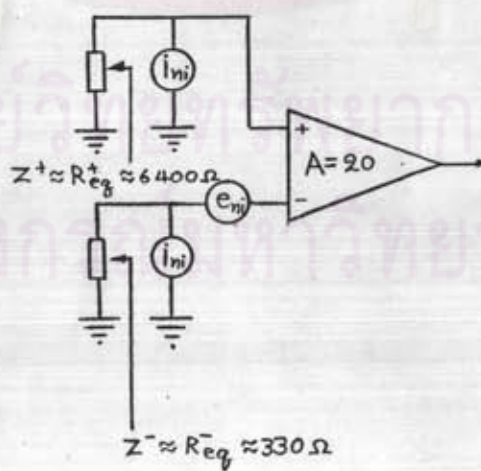

รูปที่ 3.4 ตัวกรองความถี่กลางและการตอบสนองความถี่ของวงจรรับสัญญาณ PD สำหรับวัสดุทดสอบทั่วไป

จากรูปที่ 3.6 จะได้สัญญาณรบกวนรวมที่อินพุตของวงจรขยาย $V_{n(rms)} = 7.5$ ไมโครโวลต์ เนื่องจากประสิทธิภาพในการแปลงแรงดันขึ้นของหม้อแปลงแบบแถบกว้างประมาณ 6.87 เท่า ดังนั้นแฟกเตอร์สำหรับการตอบสนองแบบอิมพัลส์ทางด้านทฤษฎี $\xi_s = 6.87 \times 34.1 = 234.3$ ไมโครโวลต์ต่อพิโคคูลอมป์ จากสมการ (2.19) เมื่อพิจารณาความไวที่ $C_k = C_v = 1$ นาโนฟารัด จะได้ $q_{min} = [5(1+1)/(234.3)(1)](7.5) = 0.32$ พิโคคูลอมป์ รายละเอียดเกี่ยวกับการคำนวณรบกวนสัญญาณที่อินพุตของออปแอมป์ การออกแบบตัวเท็นเซอร์ และหม้อแปลงแบบแถบกว้างแสดงในภาคผนวกที่ ข, ค และ ง ตามลำดับ

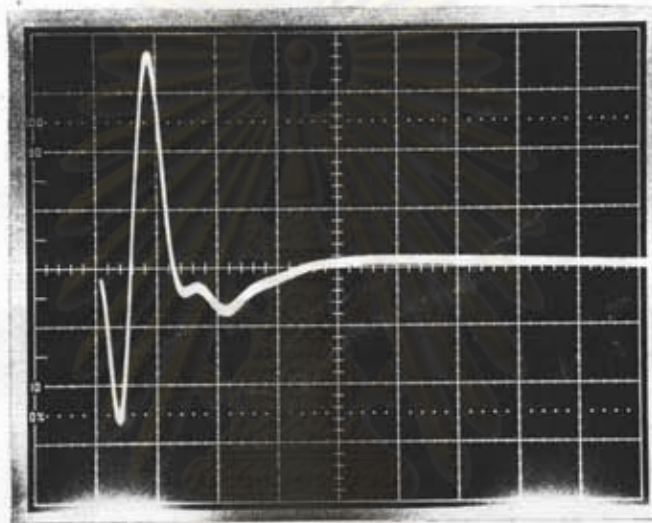

รูปที่ 3.5 ผลตอบสนองแบบอิมพัลส์ของตัวกรองความถี่กลาง สำหรับวิสตูดสอบทั่วไป เมื่อป้อนกระแสพัลส์ที่มี $q = 1$ พิโคคูลอมบ์

รูปที่ 3.6 วงจรอย่างง่ายสำหรับการคำนวณสัญญาณรบกวน

การออกแบบวงจรรับสัญญาณดีสชาร์จสำหรับวัสดุทดสอบทั่วไปนี้ไม่เหมาะสมสำหรับการทดสอบเคเบิลยาว เนื่องให้สัญญาณเอาต์พุตแบบ "p-response" ดังรูปที่ 3.7 ในรูปที่ 3.8 แสดงวงจรรับสัญญาณ PD ที่ออกแบบสมบูรณ์แล้ว โดยมีเอาต์พุตประมาณ 0.4 โวลต์ต่อพิโคคูลอมบ์

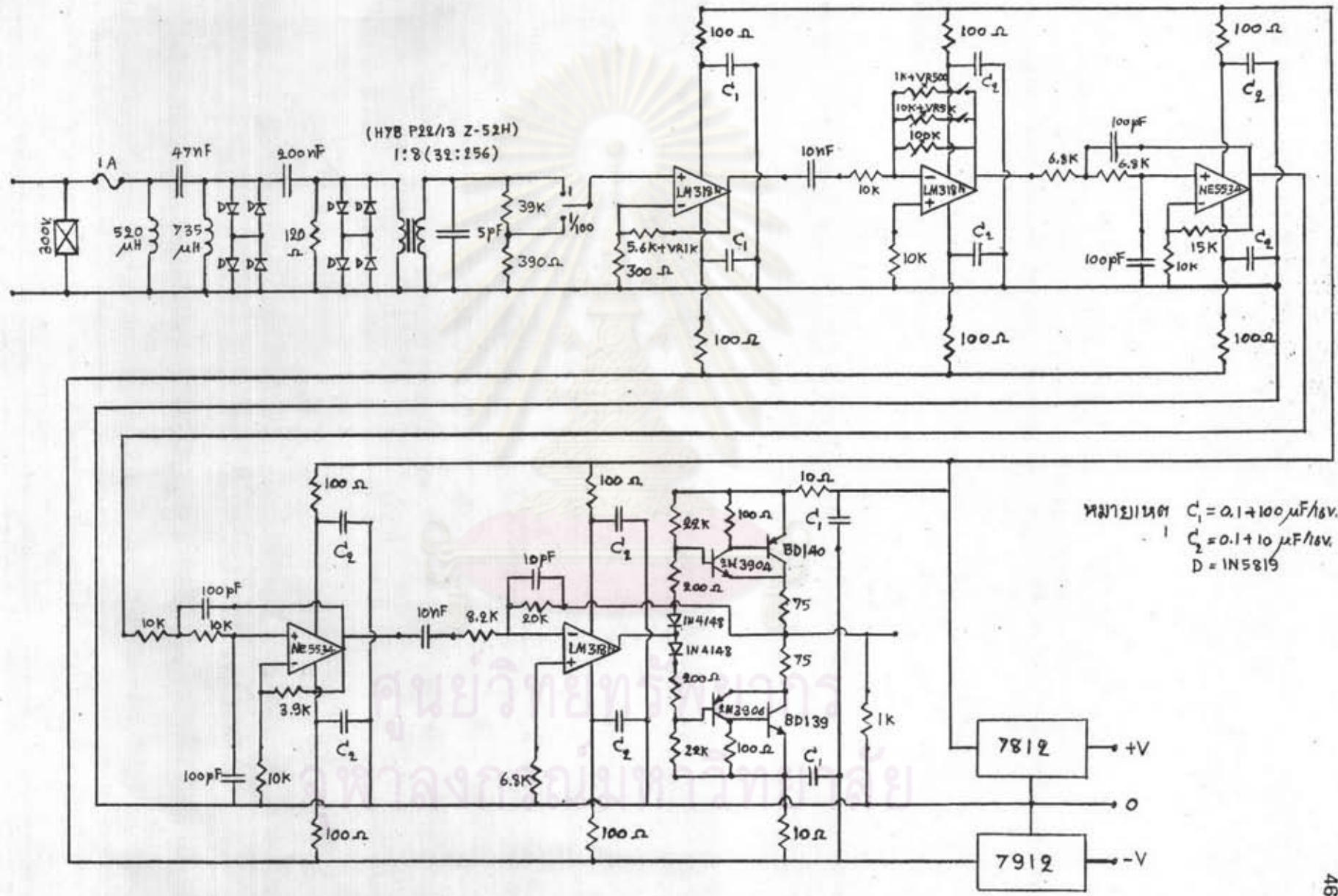
รูปที่ 3.7 การเกิด "p-response" ของวงจรรับสัญญาณ PD สำหรับวัสดุทดสอบทั่วไป เมื่อใช้ทดสอบเคเบิลที่ $Z_o = 10$ โอห์ม และ $C_k = 10$ นาโนฟารัด

3.2.1.2 วงจรรับสัญญาณดีสชาร์จบางส่วนสำหรับเคเบิลยาว

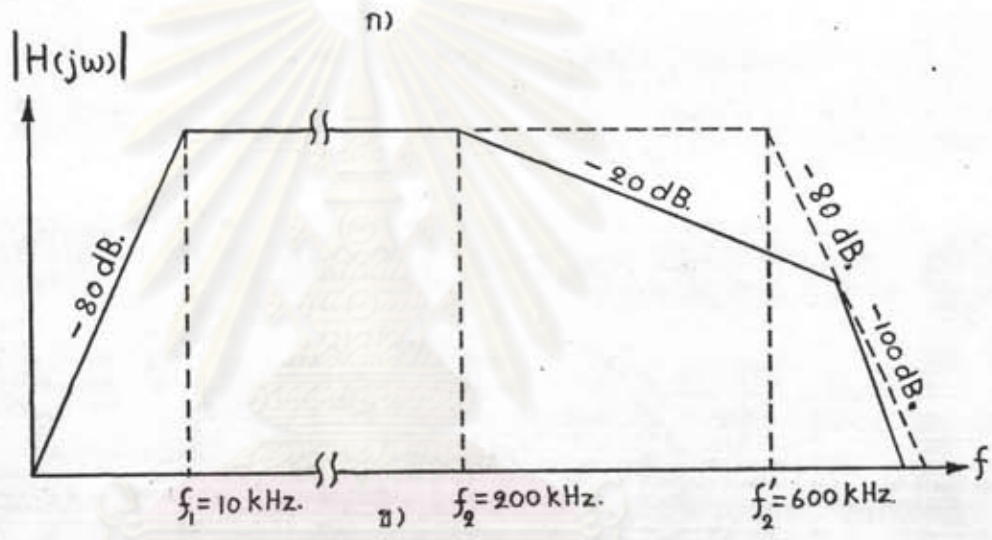
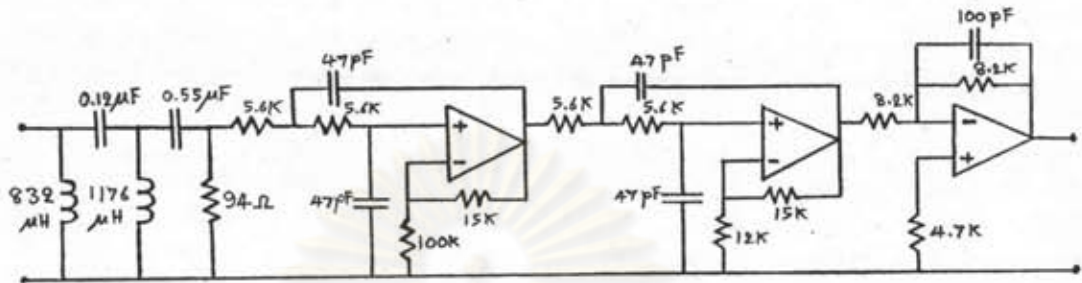
เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาที่เกิดขึ้นในข้อ 3.2.1.1 ขณะทำการทดสอบเคเบิลยาว และต้องการลักษณะเอาต์พุตเป็นแบบ "u-response" เมื่อใช้ $C_k = 4$ ถึง 20 นาโนฟารัด (นิยมใช้กันมากในทางปฏิบัติ) จากการวิเคราะห์ห้วงจรด้วยคอมพิวเตอร์ [26] พบว่าควรเลือกตัวกรองความถี่กลางที่มีแบนด์วิดท์ 10 ถึง 200 กิโลเฮิรตซ์ และอินพุตอิมพีแดนซ์เท่ากับ 80 โอห์ม ซึ่งประกอบด้วยตัวกรองความถี่สูง HPF อันดับที่ 4 ชนิด Butterworth ต่อลำดับกับตัวกรองความถี่ต่ำลำดับที่ 1 ชนิด Butterworth

รูปที่ 3.8 วงจรรับสัญญาณ PD สำหรับวัดค่าคลื่นหัวไฟฟ้อกแบบสมบูรณ์

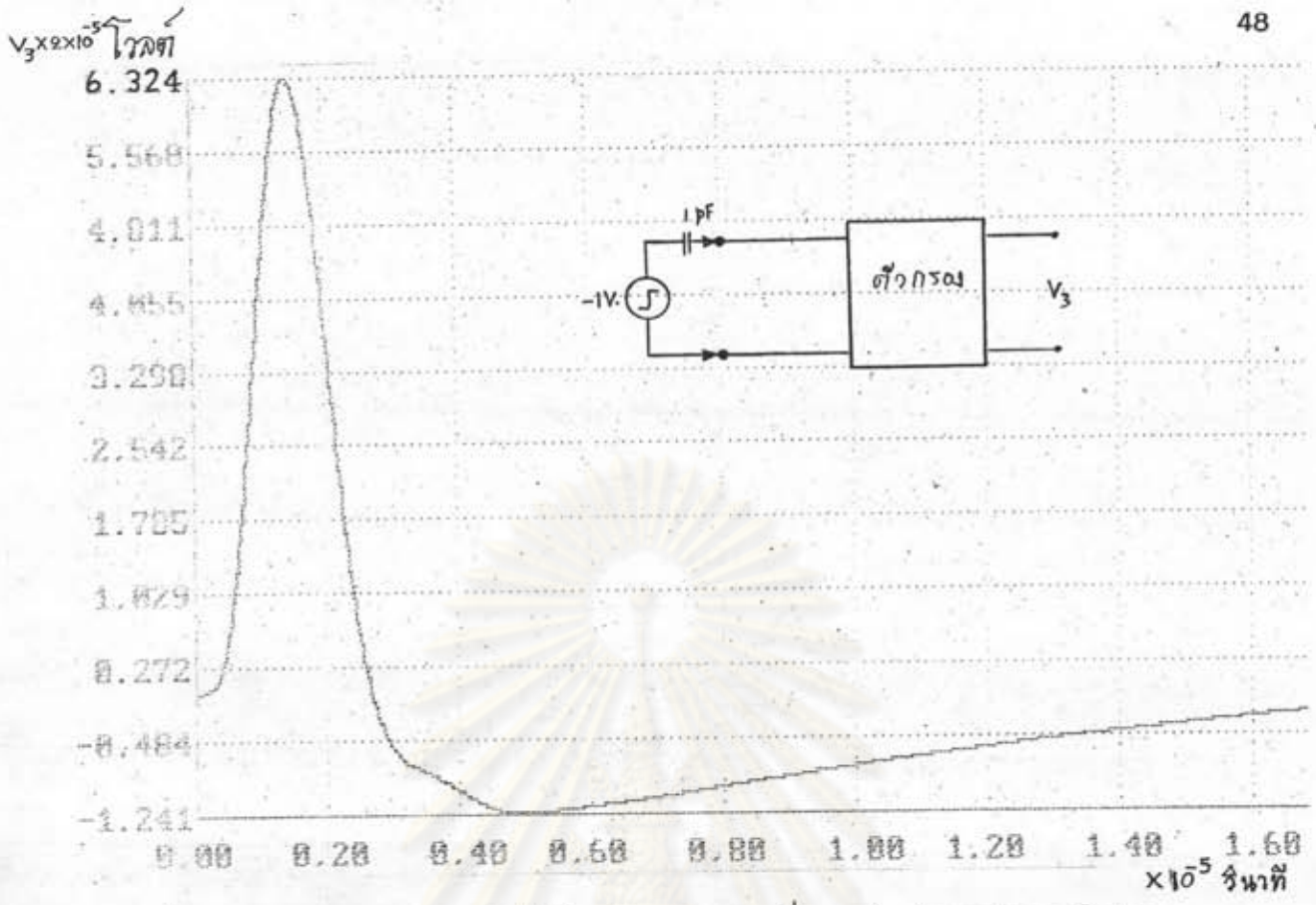

แต่อย่างไรก็ตามตัวกรองความถี่ต่ำนี้ถ้าจัดสัญญาณคลื่นวิทยุได้ไม่ดี จึงต้องใช้ตัวกรองความถี่ต่ำอันดับที่ 4 ชนิด Butterworth เพิ่มที่ความถี่ประมาณ 600 กิโลเฮิรต์ซ์ ในรูปที่ 3.9 ก) แสดงวงจรที่ออกแบบ และรูปที่ 3.9 ข) แสดงการตอบสนองความถี่โดยประมาณของตัวกรองที่ออกแบบ

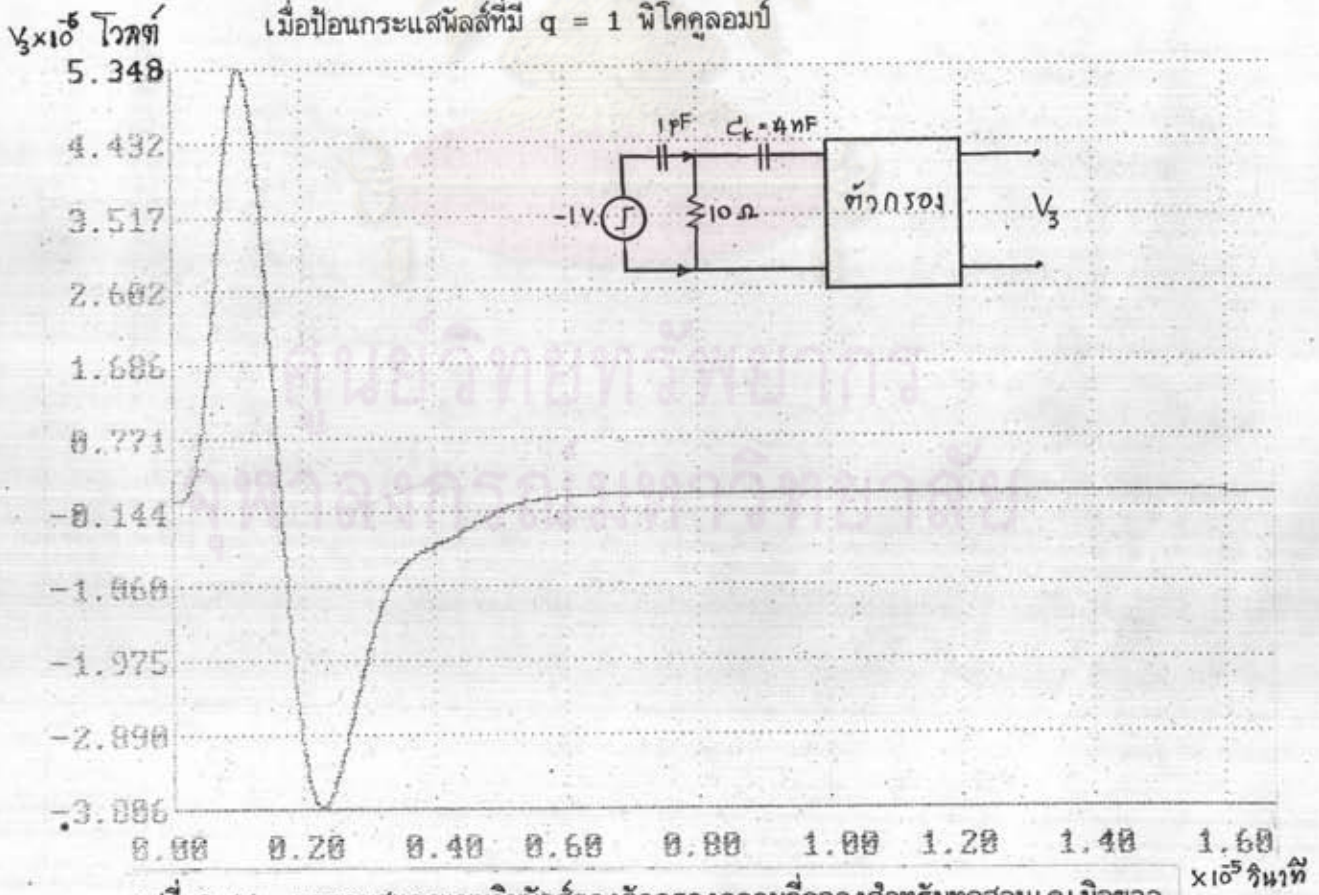
รูปที่ 3.9 ตัวกรองความถี่กลางและการตอบสนองความถี่ของวงจรรับสัญญาณ PD สำหรับทดสอบเคเบิลใยแก้ว

เมื่อทำการวิเคราะห์ผลตอบสนองแบบอิมพัลส์ของตัวกรองที่ออกแบบนี้ด้วยคอมพิวเตอร์ [26] โดยการป้อนกระแสพัลส์สั้นๆ (ช่วงเวลา < 0.1 ไมโครวินาที) ที่มีขนาดประจุ $q = 1$ พิโคคูลอมบ์ที่อินพุต จะให้เอาต์พุต $V_o = 126.5$ ไมโครโวลต์ ดังรูปที่ 3.10 เนื่องจากอัตราขยายของตัวกรองเท่ากับ 2.59 เท่า ดังนั้นจะได้ $\xi_p = 48.89$ ไมโครโวลต์ต่อพิโคคูลอมบ์ การปรับ S/N จะใช้วิธีเดียวกับข้อ 3.2.1.1 โดยจะใช้หม้อแปลงแบบแถบกว้างที่มีอัตราส่วน 1:9 ซึ่งมีประสิทธิภาพในการแปลงแรงดันขึ้นประมาณ 7.84 ดังนั้น $\xi_s = 48.89 \times 7.84 = 383$ ไมโครโวลต์ต่อพิโคคูลอมบ์ จากการคำนวณ $V_{n(rms)} = 6.55$ ไมโครโวลต์ จะได้ความไวที่ $C_k = C_v = 1$ นาโนฟารัด คือ $Q_{min} = 5[(1+1)/(383)(1)](6.55) = 0.17$ พิโคคูลอมบ์

รูปที่ 3.10 ผลตอบสนองแบบอิมพัลส์ของตัวกรองความถี่กลางสำหรับทดสอบเคเบิลยาว

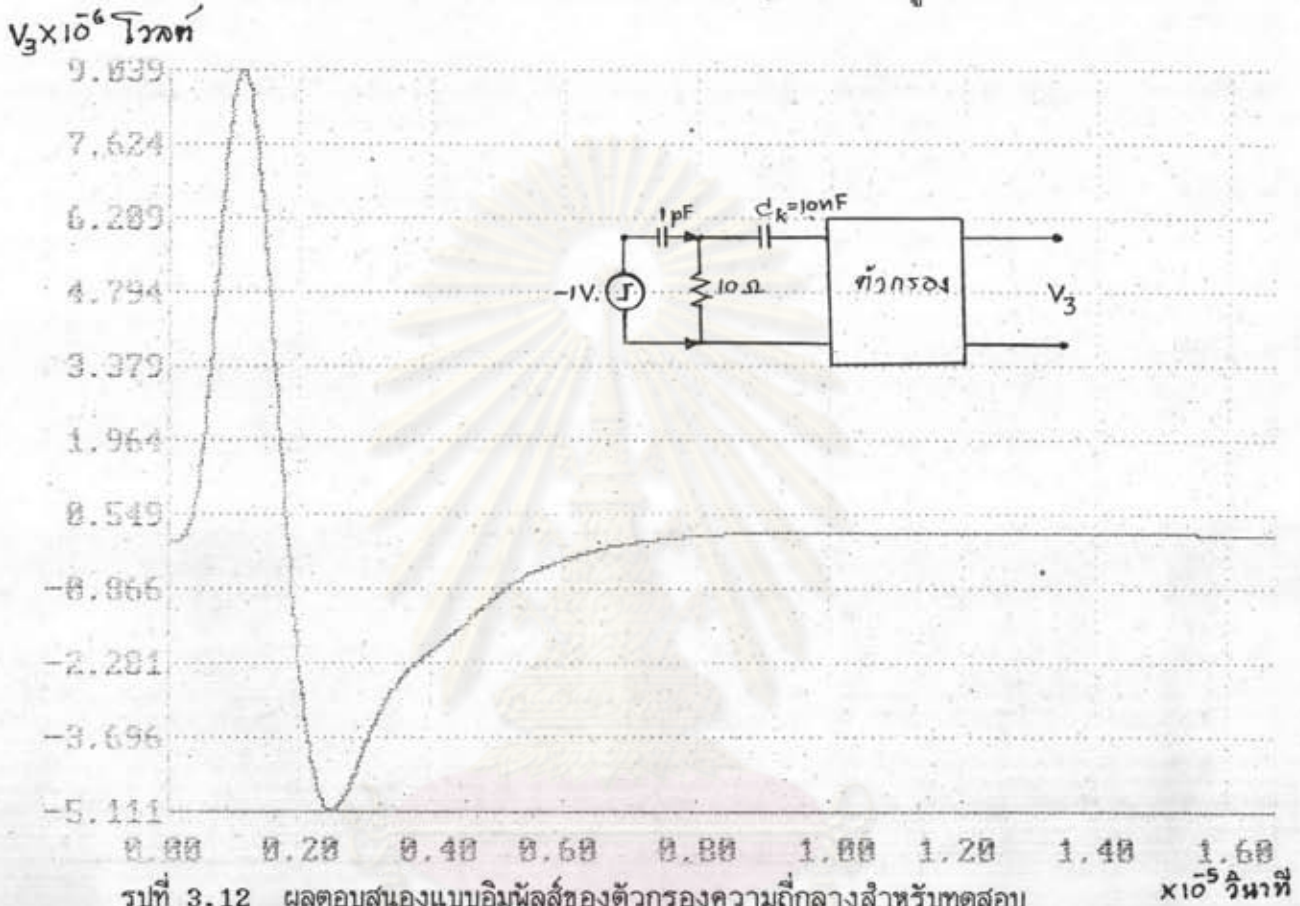
เมื่อป้อนกระแสพัลส์ที่มี $q = 1$ พิโคคูลอมป์

รูปที่ 3.11 ผลตอบสนองแบบอิมพัลส์ของตัวกรองความถี่กลางสำหรับทดสอบเคเบิลยาว

เมื่อใช้ $R = 10$ โอห์ม, $C_k = 4$ นาโนฟารัด และ $q = 1$ พิโคคูลอมป์

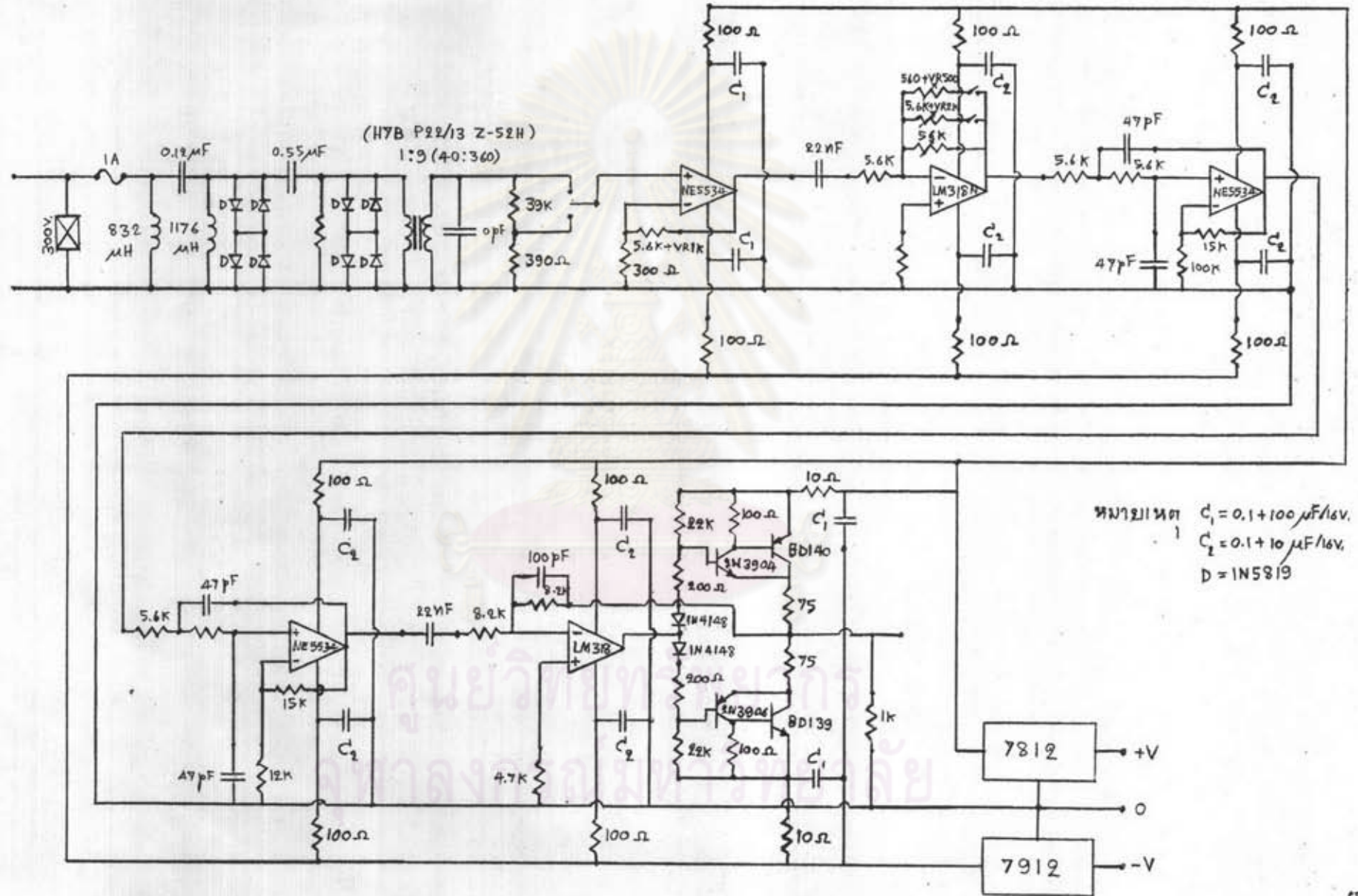
การคำนวณความไวสำหรับเคเบิลทำได้ โดยการใช้ตัวความต้านทาน(ที่มีค่าเท่ากับ
 คาแรคเตอร์ริสติกของเคเบิล) ต่ออนุกรมกับ C_k คร่อมที่อินพุตของตัวกรองความถี่กลางที่
 ออกแบบดังรูปที่ 3.11 และรูปที่ 3.12 โดยใช้ $R = Z_o = 10$ โอห์ม $C_k = 4$ และ 10
 นาโนฟารัด ตามลำดับแล้วจึงทำการบ่อนกระแสพัลส์ที่มี $q = 1$ พิโคคูลอมป์คร่อมตัวต้านทาน R

เคเบิลยาวเมื่อใช้ $R = 10$ โอห์ม, $C_k = 10$ นาโนฟารัด และ $q = 1$ พิโคคูลอมป์

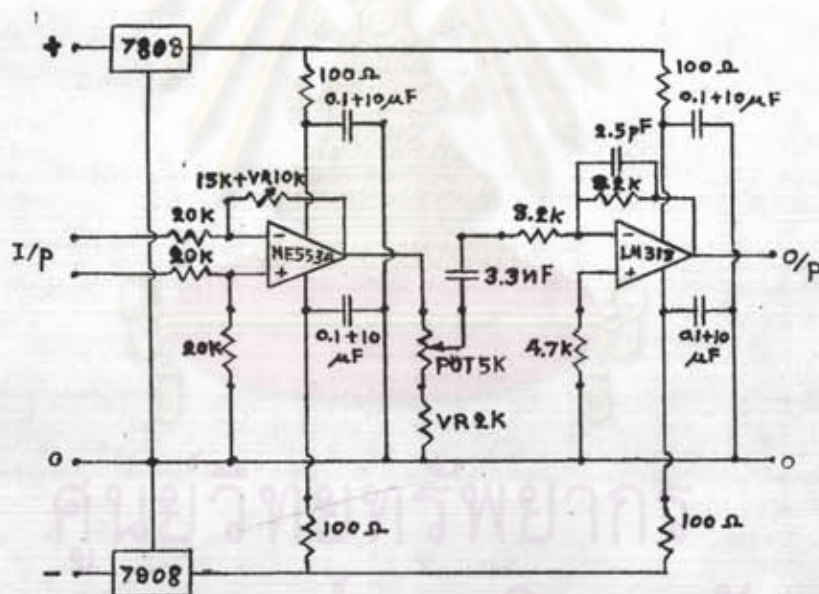
เนื่องจาก $f(C_k, Z_o) Z_o / (Z_o + Z) = [V_3(\text{เคเบิล}) / V_3(\text{ปกติ})]$ ดังนั้นที่
 $R = 10$ โอห์ม $C_k = 4$ นาโนฟารัด จะได้ $f(C_k, Z_o) Z_o / (Z_o + Z) = 5.348 / 126.5$
 $= 4.228 \times 10^{-2}$ และที่ $C_k = 10$ นาโนฟารัด จะได้ $f(C_k, Z_o) Z_o / (Z_o + Z) =$
 7.145×10^{-2} จากสมการ (2.29) ที่ $C_k = 4$ นาโนฟารัด และ $x = 0$ เมตรจะได้
 $q_{min} = 5(6.55) / [(4.228 \times 10^{-2})(383)] = 2.0$ พิโคคูลอมป์ และที่ $C_k = 10$
 นาโนฟารัด จะได้ $q_{min} = 5(6.55) / [(7.145 \times 10^{-2})(383)] = 1.2$ พิโคคูลอมป์
 วงจรรับสัญญาณ PD สำหรับเคเบิลยาวสมบูรณ์แสดงในรูปที่ 3.13 วงจรที่ออกแบบในกรณีนี้
 สามารถทดสอบได้ทั้งเคเบิลยาวและวัสดุทดสอบทั่วๆ ไป แต่การกำจัดสัญญาณรบกวนจะ
 ทำได้น้อยกว่าวงจรรับสัญญาณ PD ในข้อ 3.2.1.1

รูปที่ 3.13 วงจรรับสัญญาณ PD สำหรับโมดูลเลเซอร์

3.2.2 วงจรขยายสัญญาณเตี๊สซาร์บางส่วน

วงจรรขยายสัญญาณ PD ประกอบด้วยวงจรรขยายผลต่างต่อลำดับกับวงจรรขยายแบบกลับเฟส แสดงดังรูปที่ 3.14 วงจรรขยายผลต่างซึ่งมีอัตราขยายเท่ากับ 1 ทำหน้าที่ลดสัญญาณแบบ "คอมมอน โมด" ที่เกิดจากราวด์ลูปและทำหน้าที่เป็นบัฟเฟอร์ให้ตัวลดทอนแรงดัน เพื่อใช้ในการปรับอัตราขยายให้ได้เอาต์พุตที่วงจรรขยายแบบกลับเฟสตามต้องการแบนด์วิธของวงจรรขยายจะอยู่ในช่วงความถี่ $f_1/3$ ถึง $3f_2$ คือ ประมาณ 3.3 ถึง 600 กิโลเฮิรตซ์ เนื่องจากเอาต์พุตของวงจรรรับสัญญาณ PD มี $V_o = 0.4$ โวลต์ต่อฟิโคคูลอมป์ ดังนั้นถ้าต้องการเอาต์พุตสูงสุดประมาณ 4 โวลต์ จึงต้องออกแบบวงจรรขยายแบบกลับเฟสที่มีอัตราขยายประมาณ 10 เท่า ในขณะที่เดียวกันเพื่อให้การปรับอัตราขยายละเอียดเพียงพอจึงควรออกแบบตัวลดทอนแรงดัน ซึ่งเป็น โฟเทนซิออมิเตอร์ให้ม้อตราลดทอนตั้งแต่ 0.05 ถึง 1 เท่า

รูปที่ 3.14 วงจรรขยายสัญญาณเตี๊สซาร์บางส่วน

3.2.3 วงจรกำจัดสัญญาณรบกวนแบบทรานเซียนต์

วงจรรนี้ใช้ในการกำจัดสัญญาณรบกวนแบบทรานเซียนต์ที่ซึ่ง โครโนซ์กับความถี่ของแหล่งจ่ายเช่น สัญญาณรบกวนแบบทรานเซียนต์เนื่องจากการทำงานของทรอริสเตอร์ เป็นต้น โดยใช้วิธี "หน้าต่างเวลา" ซึ่งจะใช้สวิตช์แบบอิเล็กทรอนิกส์ทำการเปิดวงจรรตรงตำแหน่งที่มีสัญญาณรบกวน งานวิจัยนี้ได้ออกแบบวงจรร "หน้าต่างเวลา" เพื่อกำจัดสัญญาณ

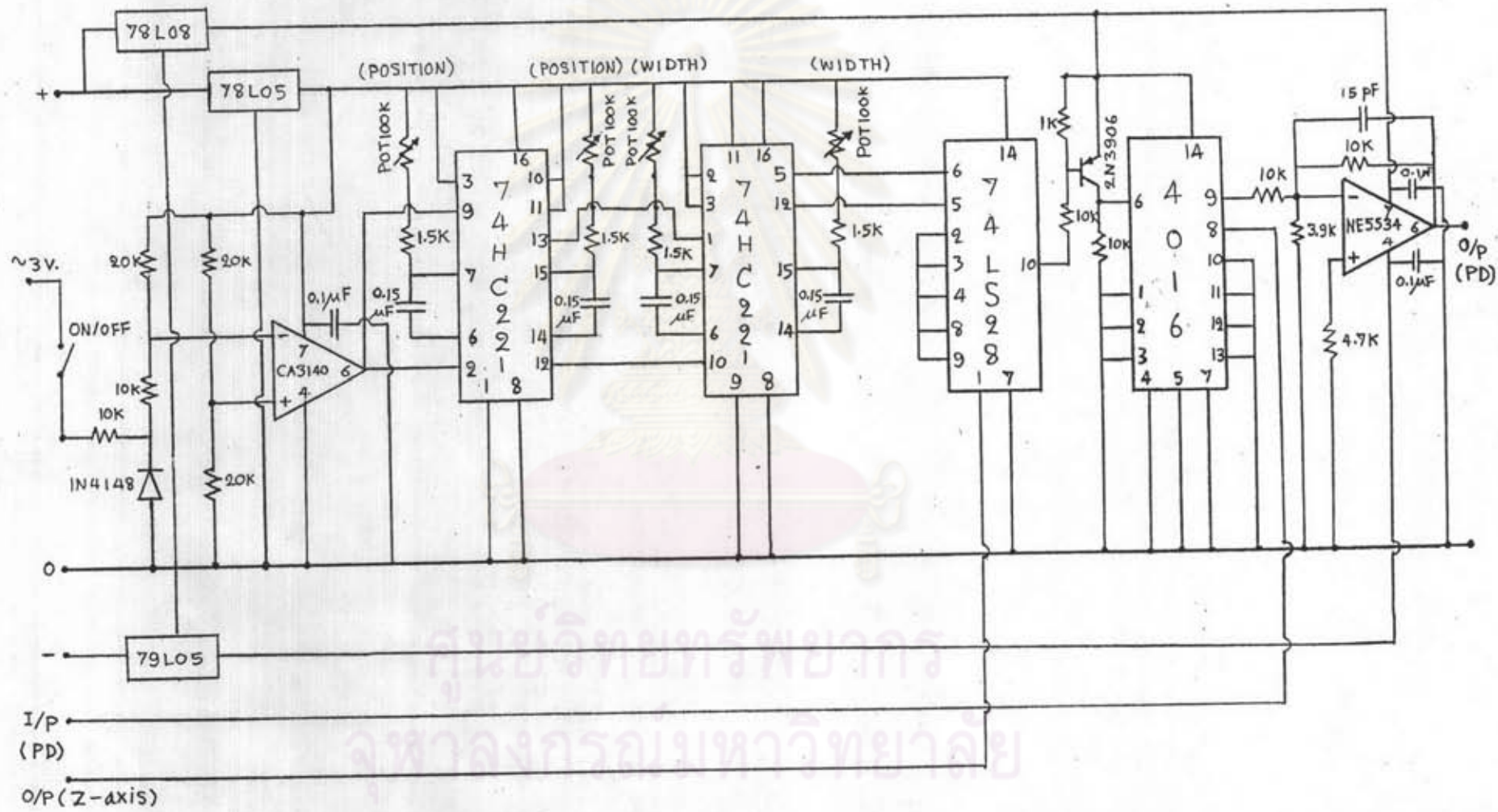
รบกวนทั้งครึ่งบวกและครึ่งลบของคาบเวลาแหล่งจ่าย ในรูปที่ 3.15 แสดงไดอะแกรมอย่างง่ายของวงจร "หน้าต่างเวลา" โดยรับสัญญาณไซน์ประมาณ 3 โวลต์จากแหล่งจ่าย เพื่อเปลี่ยนเป็นสัญญาณนาฬิกาที่มีความถี่ 50 เฮิร์ตซ์ จากนั้นจึงนำสัญญาณนาฬิกาไปใช้ควบคุมวงจรโมโนสเตเบิลซึ่งเป็น IC เบอร์ 74HC221 ในการหน่วงเวลาให้เหมาะสมทั้ง 2 ชุด คือ ทั้งครึ่งบวก และครึ่งลบของคาบเวลา แล้วทำการ "OR" สัญญาณควบคุมหน้าต่างเวลาทั้ง 2 ชุด เพื่อนำไปควบคุมการเปิดปิดวงจรของสวิตช์แบบอิเล็กทรอนิกส์ และใช้ในการทำเครื่องหมาย "หน้าต่างเวลา" ด้วยการปรับความสว่างบนจอภาพของออสซิลโลสโคป ให้แสงจ้ากว่าปกติโดยการควบคุมที่แกน Z

รูปที่ 3.15 ไดอะแกรมอย่างง่ายของวงจรหน้าต่างเวลา

ในงานวิจัยนี้ได้ออกแบบวงจรหน้าต่างเวลาให้สามารถปรับตำแหน่งและความกว้างได้อย่างน้อย 3° ถึง 190° ของคาบเวลาแหล่งจ่าย จากข้อมูล IC เบอร์ 74HC221 ความกว้างของเวลา $T_w = 0.7 RC$ เนื่องจากคาบเวลาแหล่งจ่าย 50 เฮิร์ตซ์เท่ากับ 0.02 วินาทีหรือ 360° ถ้าเลือก $C = 0.15$ ไมโครฟารัด ดังนั้นที่ 3° จะได้ $R_{min} = 1.5$ กิโลโห์ม และที่ 190° จะได้ $R_{max} = 100$ กิโลโห์ม จึงเลือกความต้านทาน $R = 1.5$ กิโลโห์ม ต่ออนุกรมกับโพเทนชิโอมิเตอร์ 100 กิโลโห์ม (สเกลแบบเชิงเส้น) สวิตช์อิเล็กทรอนิกส์ในการเปิดปิดวงจรจะใช้ IC เบอร์ CD4016 วงจรกำจัดสัญญาณรบกวนแบบทรานเซียนต์ที่ออกแบบสมบูรณ์แสดงในรูปที่ 3.16

รูปที่ 3.16 วงจรกำลังสัญญาณการควบคุมการเคลื่อนที่

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

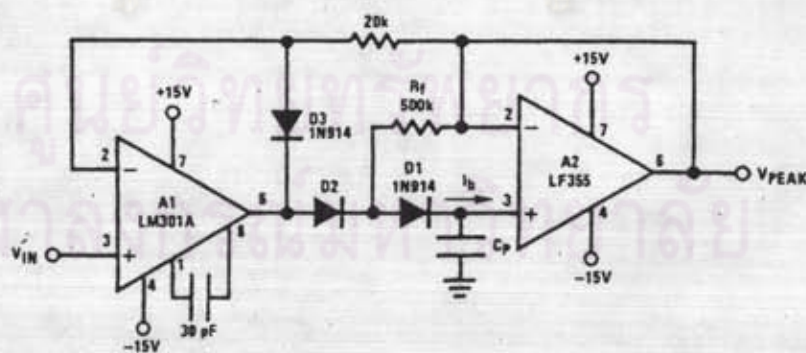

3.2.4 วงจรแสดงผลทางมิเตอร์

จากสมการ (2.11) จะพบว่า เอาต์พุตของเครื่องตรวจจับ PD หรือ $V_D(t)$ แปรผันตรงกับ "ประจุที่ปรากฏของ PD หรือ q " นั่นก็หมายความว่าค่ายอดของ $V_D(t)$ ที่เอาต์พุตจะแปรผันตรงกับ q นั้นเอง ดังนั้นจึงต้องใช้มิเตอร์สำหรับอ่านค่ายอดของ สัญญาณเอาต์พุต (Peak meter) ซึ่งจะประกอบด้วยวงจรตรวจจับค่ายอดและฟิโคคูมบ์ มิเตอร์ (โวลต์มิเตอร์)

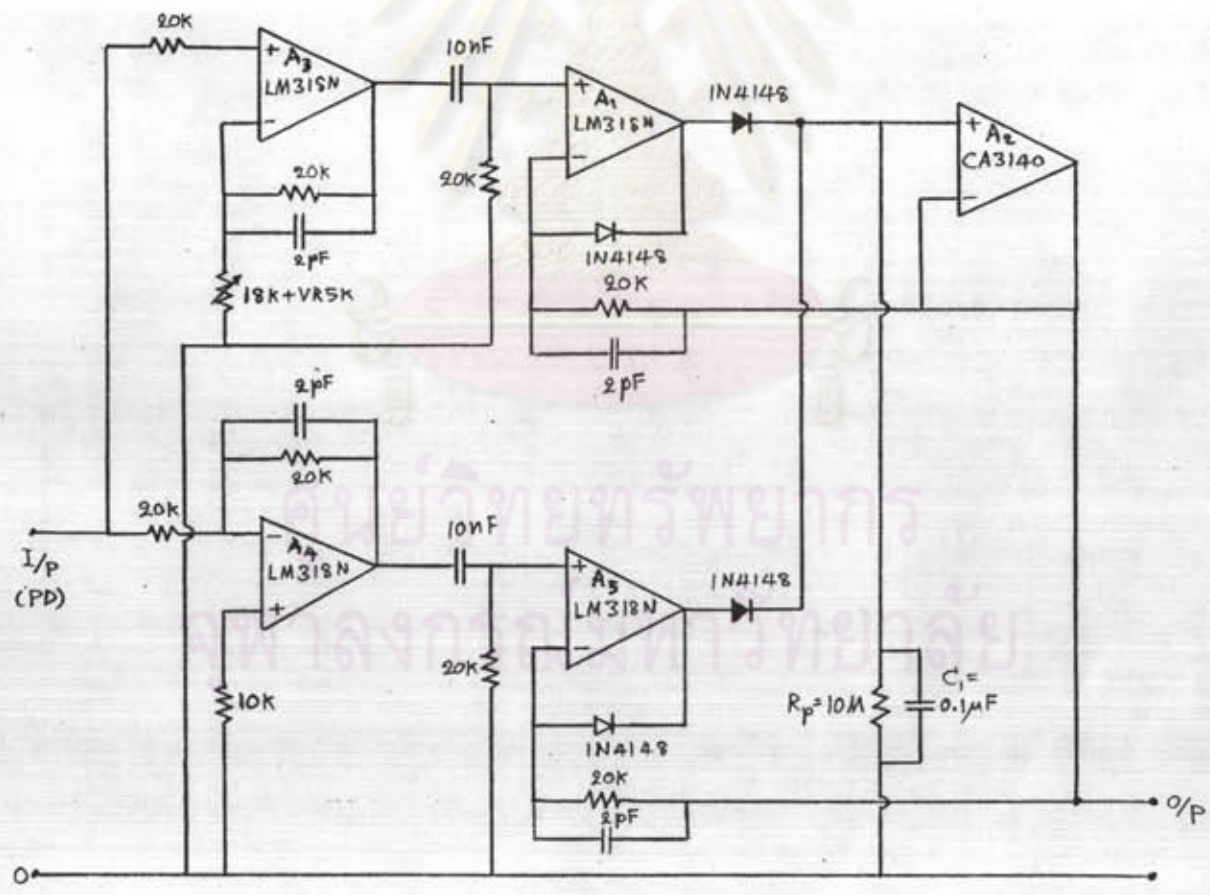
3.2.4.1 วงจรตรวจจับค่ายอด

วงจรพื้นฐานวงจรตรวจจับค่ายอดแสดงดังรูปที่ 3.17 [30] ซึ่งสามารถเลือก ในการตรวจจับค่ายอดอาจเป็นแบบบวกหรือลบก็ได้เพียงอย่างเดียวหนึ่ง โดยการกลับ ทิศทางไดโอด D_1 และ D_2 ให้เหมาะสม การทำงานของวงจรแบบนี้จะเร็วมาก เนื่องจาก ก่อนการตรวจจับค่ายอดแรงดันคร่อม C_1 ประมาณศูนย์หรือคงที่ ทำให้แรงดันเอาต์พุต e คงที่ด้วย แต่เมื่อมีสัญญาณมากกว่า e เข้ามาที่อินพุตของวงจร แรงดันคร่อม C_1 เปลี่ยนแปลงทันทีทันใดไม่ได้ ผลคือ ออปแอมป์ A_1 จะชาร์จประจุ C_1 ด้วยอัตราขยาย แบบลูปเปิดในระยะเริ่มต้น

รูปที่ 3.17 วงจรพื้นฐานสำหรับตรวจจับค่ายอด

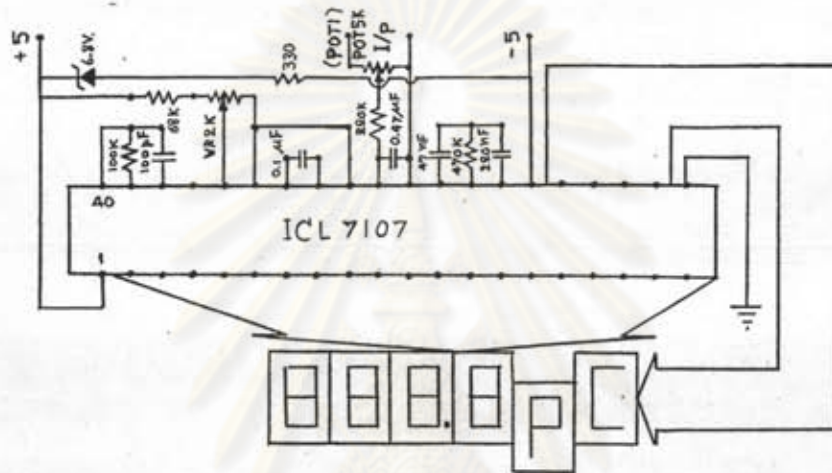
เนื่องจากสัญญาณ PD มีช่วงทั้งบวกและลบ ดังนั้นจึงต้องมีการตัดแปลงแก้ไข วงจรพื้นฐานเสียใหม่ โดยการเพิ่มออปแอมป์ A_3 , A_4 และ A_5 ตามลำดับ ซึ่งออปแอมป์ A_4 จะใช้ในการเลื่อนเฟสสัญญาณไป 180° เพื่อตรวจจับค่ายอดแบบลบของ PD โดยการผ่านสัญญาณ PD ไปที่ออปแอมป์ A_5 อย่างไรก็ตามวงจรที่ออกแบบยังคงมีปัญหาเรื่องการเลื่อนเฟสจึงต้องเพิ่มออปแอมป์ A_3 เพิ่มเข้าไปเพื่อลดผลของการเลื่อนเฟส รายละเอียดแสดงดังรูปที่ 3.18 โดยปกติจะกำหนดให้ค่าคงตัวเวลาของวงจรตรวจจับค่ายอด $T = 1.0$ วินาที [16] ดังนั้นถ้ากำหนดให้ $C_1 = 0.1$ ไมโครฟารัด จะได้ $R_p = 10$ เมกะโห์ม ข้อดีของวงจรที่ออกแบบนี้คือสามารถทำงานได้ที่ความถี่สูงกว่าวงจรตรวจจับค่ายอดที่ใช้วงจรเรียงกระแสแบบอิเล็กทรอนิกส์ทั่วไป [28]

รูปที่ 3.18 วงจรตรวจจับค่ายอดของ PD

3.2.4.2 วงจรพีโคคูลอมป์มิเตอร์

วงจรพีโคคูลอมป์มิเตอร์ ใช้ในการอ่านค่าแรงดัน DC จากวงจรตรวจจับค่ายอด เพื่อนำไปแสดงผลแบบตัวเลขหรือดิจิตอลโวลต์มิเตอร์ (DVM) โดยใช้ IC สำเร็จรูปเบอร์ ICL 7107 โดยมีโพเทนชิออมิเตอร์ POT1 สำหรับปรับค่า "Correction factor" ให้เป็นตัวเลขที่เหมาะสมสำหรับการอ่านค่า PD ได้โดยตรง รายละเอียดของวงจรแสดงดังรูปที่ 3.19

รูปที่ 3.19 วงจรพีโคคูลอมป์มิเตอร์

3.2.5 วงจรแสดงผลทางเครื่องบันทึก

วงจรแสดงผลทางเครื่องบันทึก จะใช้ในการเขียนกราฟความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของ PD หรือ "ประจุที่ปรากฏ" ของ PD โดยใช้สเกลแบบลอการิทึมกับแรงดันที่ป้อนเข้าวงจรทดสอบซึ่งใช้สเกลแบบเชิงเส้น การทำงานของวงจรส่วนนี้จะรับสัญญาณอินพุตจากเอาต์พุตของวงจรตรวจจับค่ายอดผ่านวงจรลอการิทึมแอมพลิไฟเออร์ เพื่อเปลี่ยนขนาดของ PD จากสเกลแบบเชิงเส้นเป็นสเกลแบบลอการิทึม และต่อวงจรเข้ากับแกน Y ของเครื่องบันทึก ในขณะที่เดียวกันแกน X ของเครื่องบันทึกจะรับสัญญาณ DC จากวงจรถ่ายค่าโวลต์มิเตอร์ ซึ่งแกน X นี้จะแสดงค่าแรงดันที่ป้อนเข้าวงจรทดสอบโดยอ่านเป็นค่า "rms" วงจรลอการิทึมแอมพลิไฟเออร์แสดงดังรูปที่ 3.20 [29] ซึ่งแรงดันเอาต์พุตสามารถคำนวณได้ดังนี้

$$V_{o2} = V_T [(R_7 + R_8) / R_7] \ln [(V_1 / R_1) / (R_8 / V_T)] \quad (3.1)$$

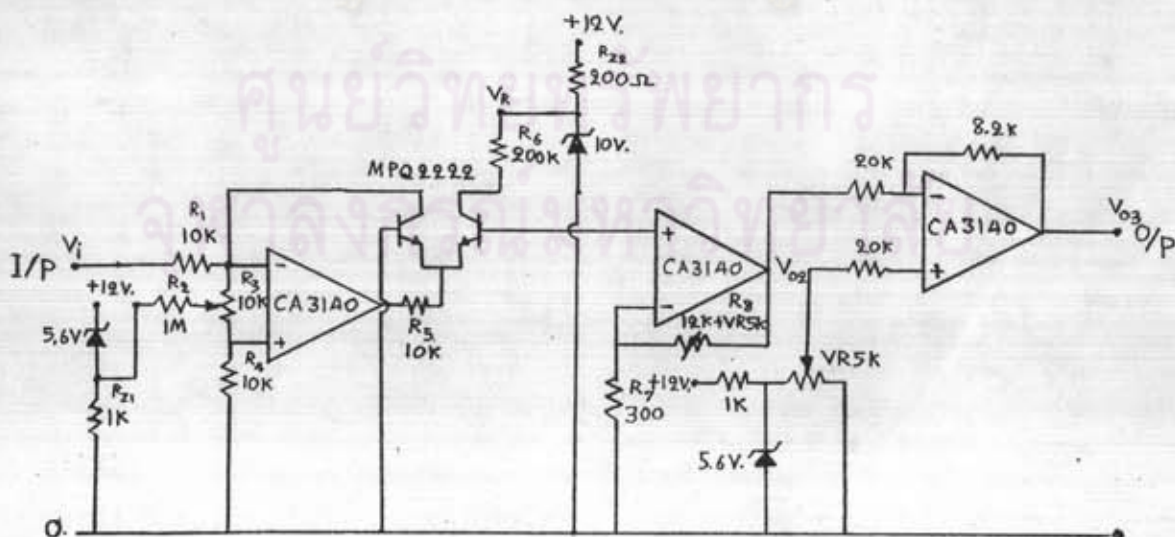
$$\text{ดังนั้น } dV_{o2} / d(\ln V_1) = -V_T [(R_7 + R_8) / R_7] \quad (3.2)$$

โดยที่ $V_T = T/11600$ (3.3)
 เมื่อ T คือ อุณหภูมิสัมบูรณ์ (°K)

ถ้าต้องการเอาต์พุตที่ IC_2 คือ $V_{o2} = 5$ โวลต์ เมื่อแรงดันอินพุต $V_1 = 20$ มิลลิโวลต์ ถึง 2 โวลต์ ดังนั้นเลือก $R_7 = 300$ โอห์ม, $R_8 = 12$ กิโลโอห์ม และ ความต้านทานแบบปรับค่าได้ VR5K เนื่องจากแหล่งจ่ายมีแรงดัน ± 12 โวลต์ ทำให้เอาต์พุตกว้างได้ประมาณ ± 10 โวลต์ ซึ่งมีค่ามากเกินไป จึงต้องลดแรงดันให้เหลือไม่เกิน ± 5 โวลต์ โดยใช้ IC_3 ซึ่งมีอัตราขยาย $A = 0.41$ ในขณะเดียวกันจะใช้ IC_3 ในการยกระดับแรงดันไปที่แรงดันที่เหมาะสมคือ ให้เอาต์พุต $V_{o3} = 0$ โวลต์ที่ $V_1 = 20$ มิลลิโวลต์ และ V_{o3} จะเพิ่มครั้งละ 1 โวลต์ ทุกๆ ครั้งที่ V_1 เพิ่มขึ้น 10 เท่าคือ

$$V_{o3} = \log(V_1/20 \times 10^{-3}) \quad (3.4)$$

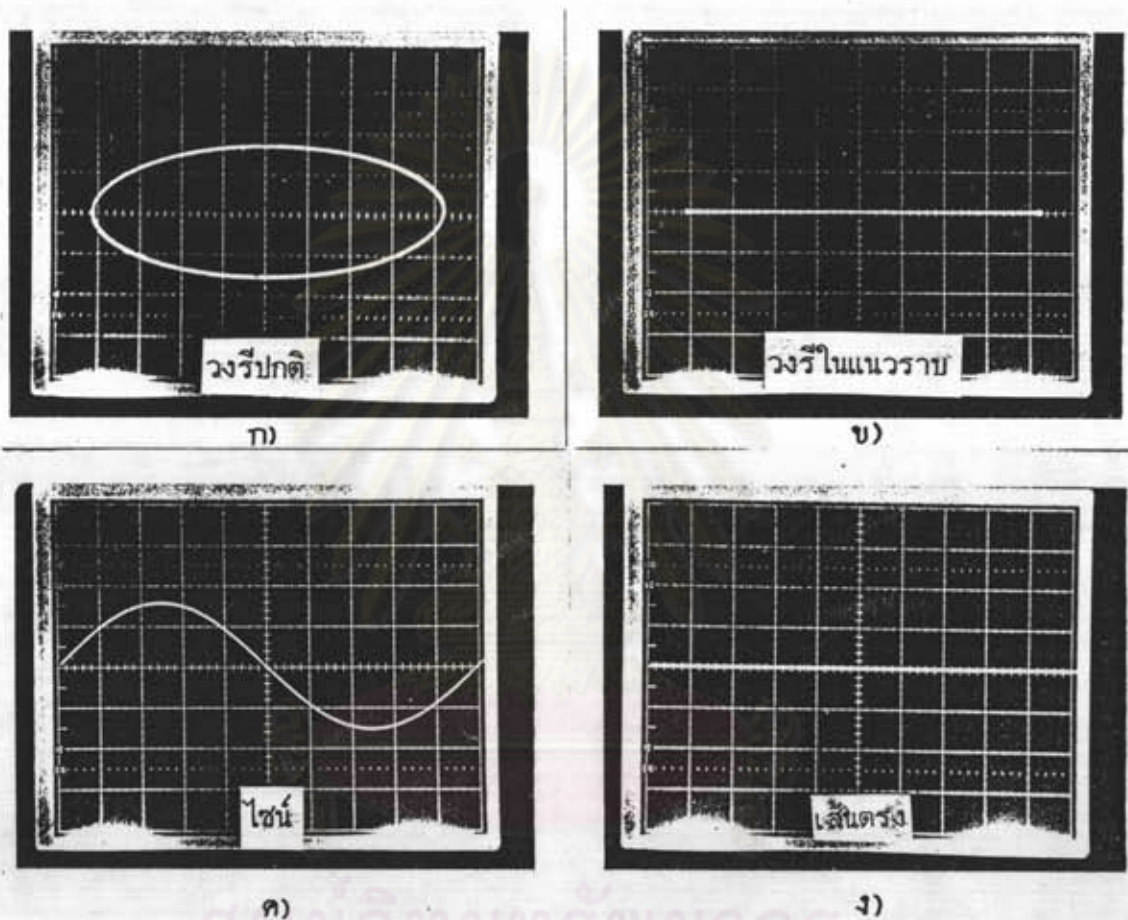
เมื่อ V_{o3} คือ แรงดันเอาต์พุตที่จะต่อเข้ากับอินพุตของเครื่องบันทึก
 V_1 คือ แรงดันอินพุตซึ่งมีขนาดเท่ากับค่ายอดของ PD ที่ปรากฏทาง แกน Y บนจอภาพของออสซิลโลสโคป (1 โวลต์ต่อช่อง)

รูปที่ 3.20 วงจรลอการิทึมแอมพลิไฟเออร์

3.2.6 วงจรแสดงผลทางจอภาพ

วงจรแสดงผลทางจอภาพ ใช้สำหรับการแสดงผลของ PD ทางจอภาพของ ออสซิลโลสโคป ในงานวิจัยนี้ได้ออกแบบและสร้างวงจรแสดงผลให้ได้ทั้งบนฐานเวลา แบบวงรีและไซน์ รวม 4 แบบ แสดงดังรูปที่ 3.21

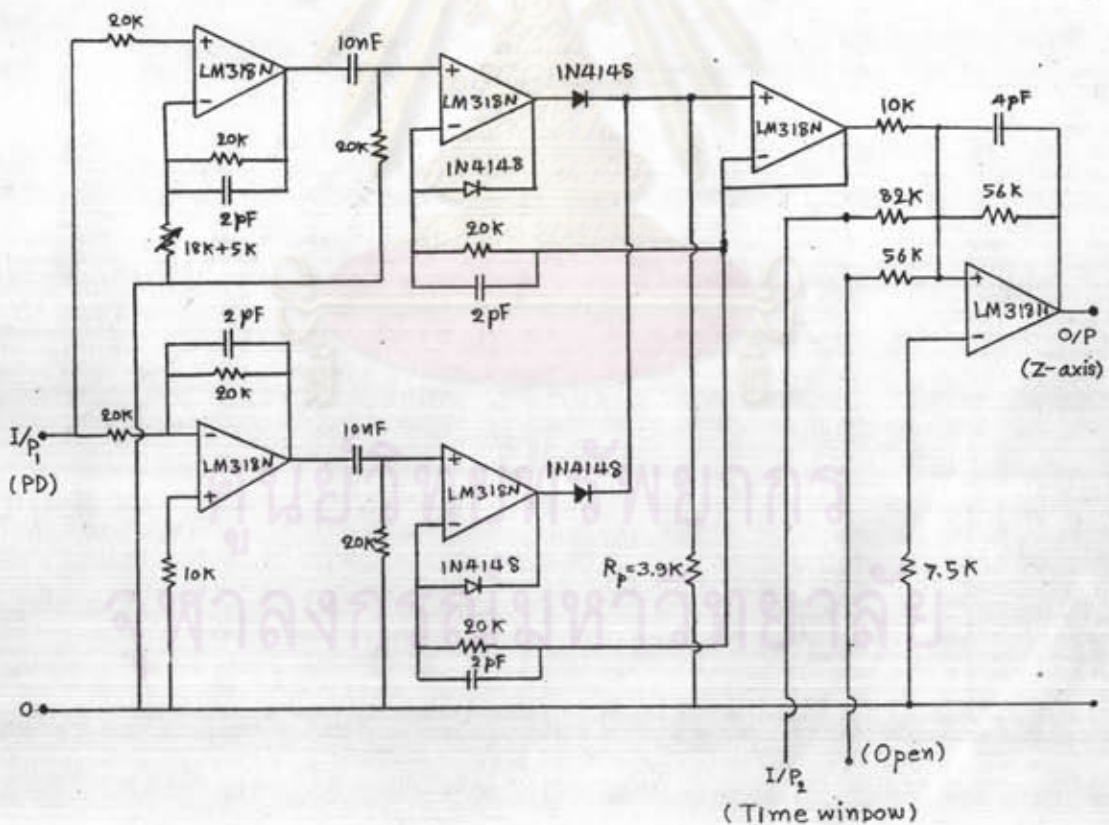
รูปที่ 3.21 การแสดงผลแบบต่างๆ

แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากช่วงเวลาที่เกิด PD จะทำให้เกิดพัลส์ในเวลาสั้นๆ ทำให้การมองเห็นพัลส์ของ PD จากจอภาพของออสซิลโลสโคปไม่ชัดเจน จึงต้องมีการปรับความเข้มของแสง โดยการควบคุมระดับแรงดันเข้าที่อินพุตแกน Z ของออสซิลโลสโคป การทำเครื่องหมายตำแหน่ง "หน้าตาเวลา" ก็ใช้แรงดันจากวงจรกำจัดสัญญาณรบกวนแบบทรานเซียนต์ควบคุมที่แกน Z เช่นเดียวกัน

นอกจากนี้วงจรแสดงผลยังทำหน้าที่รับสัญญาณแสดงตำแหน่งแรงดันศูนย์ จากวงจร กิโลโวลต์มิเตอร์ เพื่อใช้ในการบอกแรงดันศูนย์ของแหล่งจ่ายที่ป้อนเข้าวงจรทดสอบ ดังนั้นวงจรแสดงผลทางจอภาพจะประกอบด้วยวงจรสำคัญ 2 วงจรคือ

3.2.6.1 วงจรปรับความเข้มของแสงอัตโนมัติ

เพื่อให้การมองเห็นพัลส์ของ PD มีลักษณะปกติ จึงควรมีการปรับความเข้มของแสงแบบอัตโนมัติ โดยทำการผ่านสัญญาณเอาต์พุต $V_o(t)$ ของ PD ผ่านวงจรเรียงกระแสความเร็วสูง ซึ่งมีลักษณะการทำงานของวงจรแบบเดียวกับวงจรตรวจจับค่ายอดที่กล่าวมาในข้อ 4.4.1) แต่วงจรนี้จะไม่มีการใช้ C_1 และลดค่าความต้านทาน $R_p = 3.9$ กิโลโอห์ม เพื่อลดผลกระทบเนื่องจากตัวเก็บประจุภายในไดโอด สัญญาณ PD ที่ผ่านการเรียงกระแสแล้วจะนำไปรวมเข้ากับสัญญาณแสดงตำแหน่ง "หน้าต่างเวลา" ก่อนนำสัญญาณที่ได้ไปควบคุมแกน Z ของออสซิลโลสโคปต่อไป รายละเอียดของวงจรแสดงดังรูปที่ 3.22

รูปที่ 3.22 วงจรปรับความเข้มของแสงอัตโนมัติ

3.2.6.2 วงจรแสดงผลบนฐานเวลาแบบวงรีและไซน์

การแสดงผลของ PD บนฐานเวลาแบบวงรีและไซน์แสดงดังรูปที่ 3.22 ประกอบด้วยวงจรถ่ายเฟส เพื่อใช้ในการเปลี่ยนตำแหน่งของ PD ไปยังตำแหน่งที่ต้องการ วงจรกรองใช้ในการกรองฮาร์มอนิกความถี่สูงออกจากแรงดัน 50 เฮิรตซ์ วงจรเลื่อนเฟสทางแกน X ของออสซิลโลสโคป และวงจรขยายผลต่างอีก 2 ชุด เพื่อป้อนสัญญาณ PD และสัญญาณแสดงตำแหน่งแรงดันศูนย์เข้าแกน Y ของออสซิลโลสโคป

การสร้างวงรีทำได้โดยการสร้างแรงดันดังนี้

$$X = a\sin(\omega t - 90^\circ) \quad (3.5)$$

หรือ $X = -a\cos\omega t \quad (3.6)$

$$Y = b\sin\omega t \quad (3.7)$$

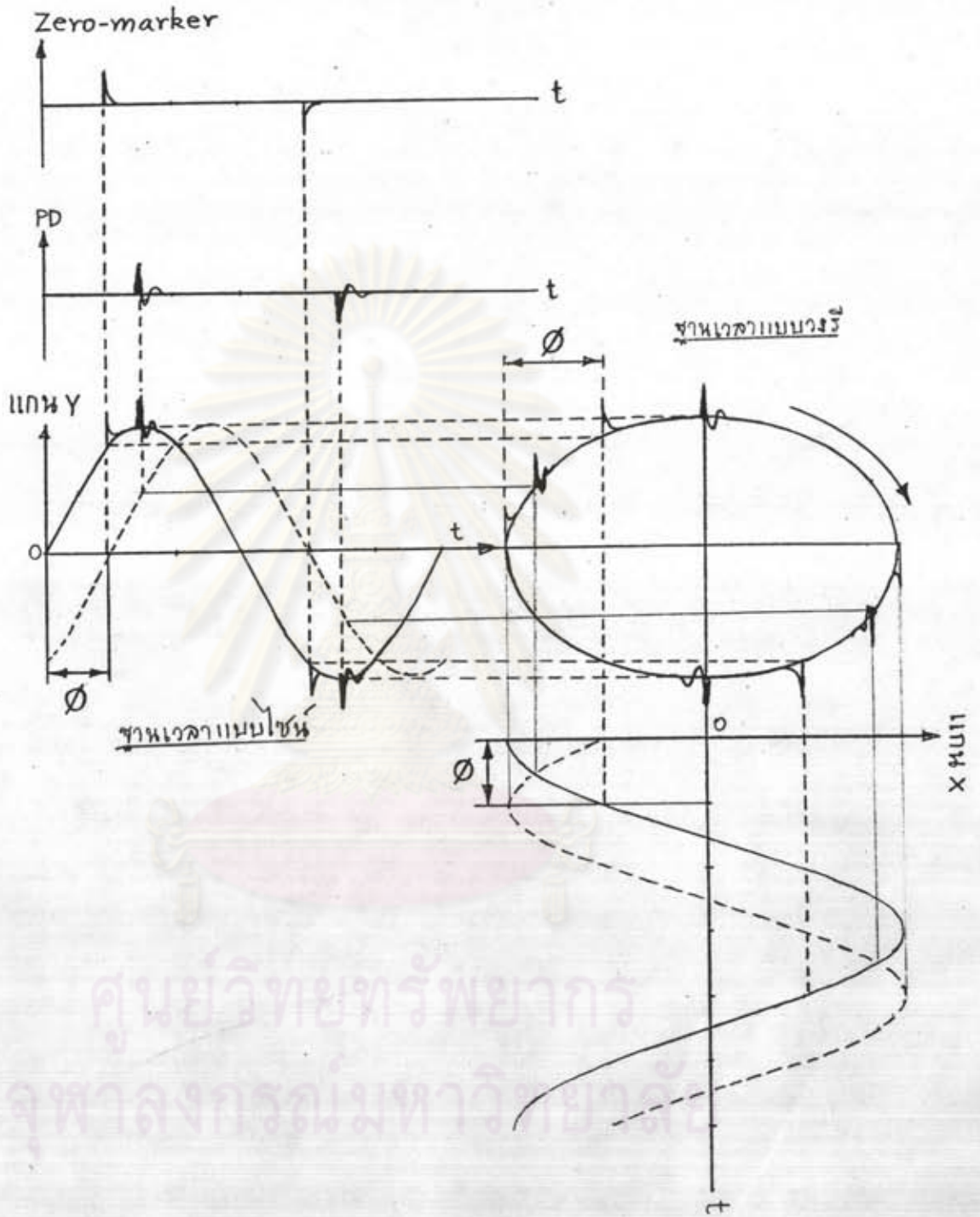
จากสมการ (3.6) และ (3.7) จะได้

$$X^2/a^2 + Y^2/b^2 = \cos^2\omega t + \sin^2\omega t = 1 \quad (3.8)$$

สมการที่ (3.8) คือสมการวงรีนั่นเอง โดยลักษณะวงรีที่ได้จะเป็นวงรีในแนวระดับ ดังนั้นวงรีที่สร้างโดยวิธีนี้จะดีกว่าวงรีที่สร้างโดยวิธีทั่วไป ซึ่งเป็นวงรีที่มีลักษณะเอียงจากแนวระดับ และข้อดีอีกประการหนึ่งของวงรีแบบที่สร้างนี้ จะสามารถปรับมุมเฟสหรือหมุนวงรีได้อย่างต่อเนื่องจาก 0° ถึง 360° ในขณะที่วงรีแบบทั่วไปปกติแล้วจะทำการปรับมุมเฟสครั้งละ 30° นอกจากนี้ในกรณีที่ต้องการแสดงผล PD บนฐานเวลาแบบไซน์ทำได้โดยการเปลี่ยนสัญญาณแกน X เป็นสัญญาณกวาดภายในออสซิลโลสโคปแทน จากหลักการดังกล่าวทำให้เราสามารถแสดงผลได้บนฐานเวลาทั้ง 4 แบบ คือ วงรีปกติ วงรีในแนวราบ ไซน์ และเส้นตรง ตามลำดับแสดงดังรูปที่ 2.23 ส่วนวงจรที่ออกแบบสมบูรณ์แสดงดังรูปที่ 3.24

3.2.7 วงจรกิโลโวลต์มิเตอร์

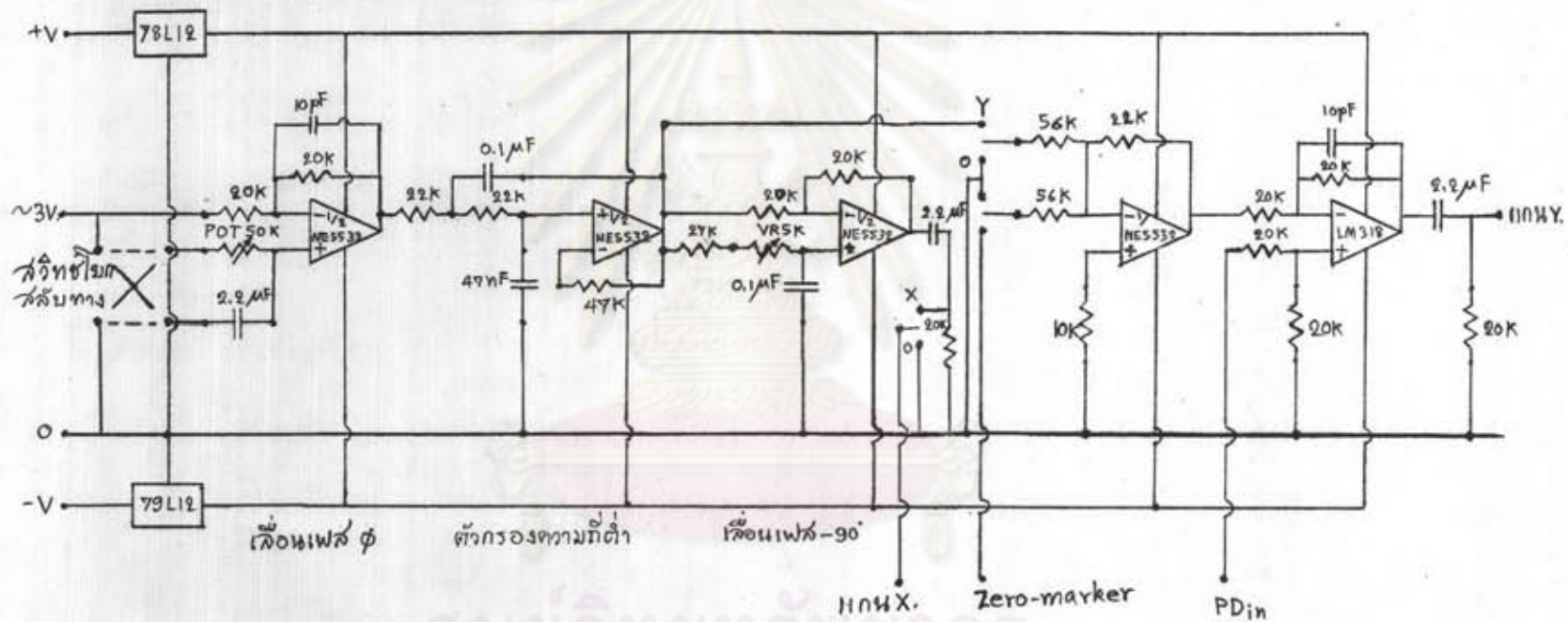
วงจรกิโลโวลต์มิเตอร์ ใช้สำหรับวัดค่าแรงดัน "rms" ที่ป้อนเข้าวงจรทดสอบ การอ่านค่าแรงดันจะแสดงผลแบบตัวเลข โดยใช้ดิจิตอลโวลต์มิเตอร์ และทางแกน Y ของเครื่องบันทึก หน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่งของวงรีก็คือการบอกตำแหน่งแรงดันศูนย์ของแหล่งจ่ายที่ป้อนเข้าวงจรทดสอบเรียกว่า "Zero-marker" ดังนั้นการออกแบบวงจรกิโลโวลต์ จะประกอบด้วยวงจรถ่ายเฟส

รูปที่ 3.23 หลักการแสดงผลตัวชี้สารจางส่วนบนฐานเวลาแบบต่างๆ

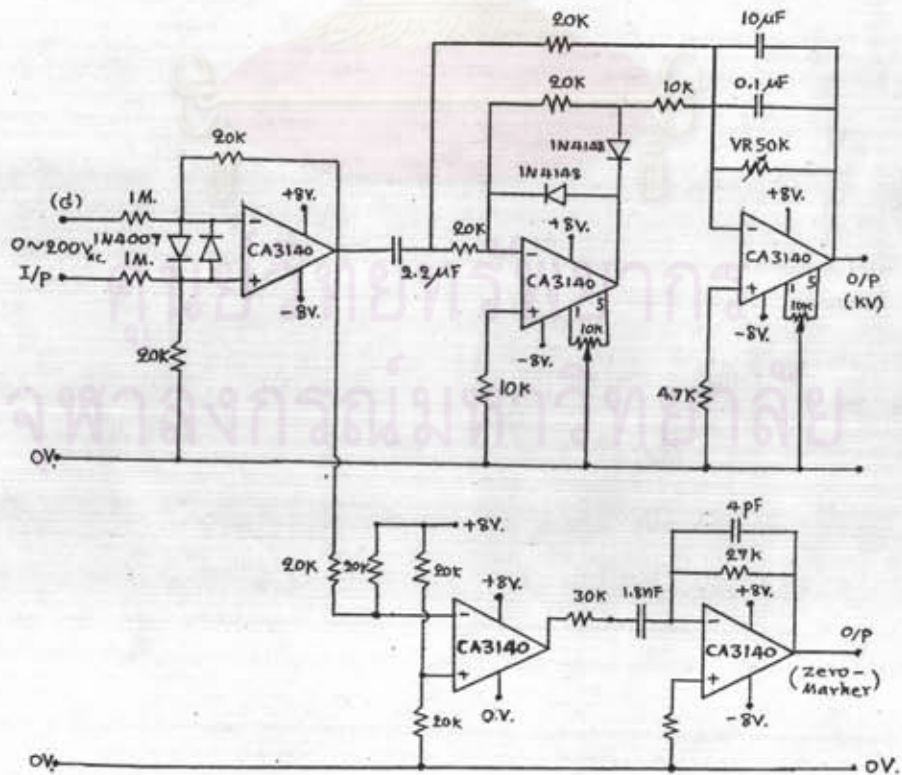
รูปที่ 3.24 วงจรแสดงผลต่อสรีรศาสตร์บางส่วนของภาพ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2.7.1 วงจรแปลงผันกระแสสลับเป็นกระแสตรงและบอกตำแหน่งศูนย์

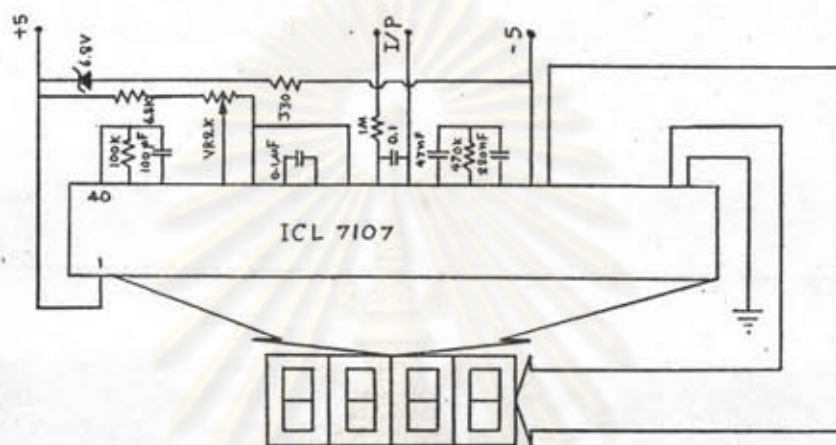
วงจรนี้จะรับแรงดันสูง (AC) คือ 0 ถึง 200 กิโลโวลต์ ผ่านโวลต์เจติโวลต์เตอร์ ซึ่งมีอัตราส่วน 1:1000 ทำให้วงจรนี้รับแรงดันจริงคือ 0 ถึง 200 V_{rms} แต่อย่างไรก็ตาม แรงดันนี้ยังมีค่าสูง เกินกว่าที่วงจรอิเล็กทรอนิกส์ทั่วไปจะรับได้ ดังนั้นการออกแบบจึงต้องมี วงจรลดขนาดแรงดันให้ต่ำกว่า 10 โวลต์ ก่อนทำการเรียงกระแสและกรองสัญญาณเอาต์พุต ที่ได้ให้เรียบ เพื่อนำไปแสดงผลที่วงจรดิจิตอลโวลต์มิเตอร์ต่อไป วงจรที่ออกแบบแสดงดัง รูปที่ 3.25 โดย IC₁ ซึ่งเป็นวงจรขยายผลต่างจะทำหน้าที่ลดขนาดแรงดันด้วยอัตราส่วน 50:1 หรืออัตราขยายเท่ากับ 0.02 และลดสัญญาณรบกวนเนื่องจากเกิดกราวด์ลูป หลังจากนั้นแล้วจึงนำสัญญาณที่ได้ไปทำการเรียงกระแส และกรองสัญญาณเอาต์พุตให้เรียบ ที่ IC₂ และ IC₃ ตามลำดับ ซึ่งแรงดันเอาต์พุตที่ IC₃ คือ 0 ถึง 2 โวลต์ (DC) ทำให้สัญญาณนี้แปรผันตรงกับแรงดันอินพุตคือ 0 ถึง 200 V(rms) การบอกตำแหน่งแรงดัน ศูนย์จะใช้วงจร "Zero-marker" โดยรับแรงดันจากเอาต์พุต IC₁ ซึ่งเป็นสัญญาณไซน์ เพื่อนำมาเปลี่ยนแรงดันเป็นสัญญาณสี่เหลี่ยมที่ IC₄ และเปลี่ยนสัญญาณนี้เป็นสัญญาณลดลงแบบ เอกซ์โพเนนเชียล โดยใช้วงจรดีเฟอว์เรนต์เอดเตอร์ ที่ IC₅ ก่อนที่จะส่งสัญญาณนี้ต่อไปยัง วงจรแสดงผลจอภาพต่อไป

รูปที่ 3.25 วงจรแปลงผันกระแสสลับเป็นกระแสตรงและบอกตำแหน่งศูนย์

3.2.7.2 วงจรดิจิทัลโวลต์มิเตอร์

วงจรดิจิทัลโวลต์มิเตอร์ (DVM) ใช้ในการอ่านแรงดันตรงที่ได้จากข้อ 4.7.2) ด้วยวิธีแสดงผลแบบตัวเลข โดยใช้ IC สำเร็จรูปเบอร์ ICL 7107 ซึ่งการออกแบบจะใช้วิธีเดียวกับการออกแบบวงจรโวลต์มิเตอร์ที่ได้อธิบายไปแล้วในข้อ 4.4.2) รายละเอียดของวงจรแสดงดังรูปที่ 3.26

รูปที่ 3.26 วงจรดิจิทัลโวลต์มิเตอร์

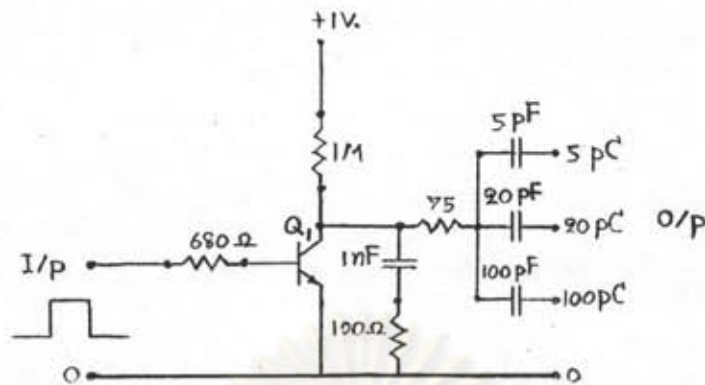
3.2.8 วงจรกำเนิดพัลส์มาตรฐาน

วงจรกำเนิดพัลส์มาตรฐาน จะประกอบด้วยวงจรปรับเทียบดีสซาร์จมาตรฐาน และวงจรกำเนิดพัลส์คู่ การออกแบบจะแยกพิจารณา ดังนี้คือ

3.2.8.1) วงจรปรับเทียบดีสซาร์จมาตรฐาน

วงจรปรับเทียบดีสซาร์จมาตรฐานจะประกอบด้วยวงจรสร้างแรงดันรูปขึ้น ต่ออนุกรมกับตัวเก็บประจุ แรงดันจะมีช่วงเวลานับไม่เกิน 0.1 ไมโครวินาที และลดลงด้วยค่าคงตัวเวลาประมาณ 1000 ไมโครวินาที วงจรแสดงในรูปที่ 3.27

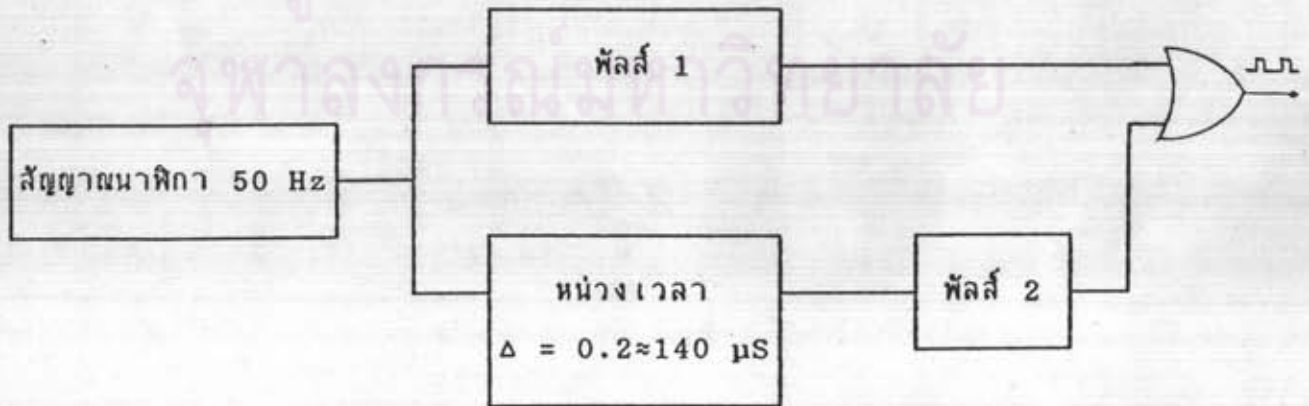
จากรูปที่ 3.27 ในขณะที่ Q_1 ไม่นำกระแสแรงดัน U_o จะเพิ่มขึ้นด้วยค่าคงตัวเวลา คือ $t_1 = (R_1 + R_2)C_1 = 1000$ ไมโครวินาที จากแรงดัน 0 เป็น 1 โวลต์ เมื่อ Q_1 สวิตช์นำกระแสทำให้แรงดัน U_o ลดลงเป็น 0 โวลต์อย่างรวดเร็วโดยใช้เวลา < 0.1 ไมโครวินาที สำหรับทรานซิสเตอร์เบอร์ 2N2222A จะมีช่วงเวลานับ < 20 นาโนวินาที ความต้านทาน R_2 ใช้ในการหน่วงไม่ให้ U_o เกิดการแกว่ง และจำกัดกระแสดีสซาร์จจาก C_1 เพื่อให้ Q_1 อิ่มตัวในขณะนำกระแส

รูปที่ 3.27 วงจรปรับเทียบพัลส์ซาร์มาตรฐาน

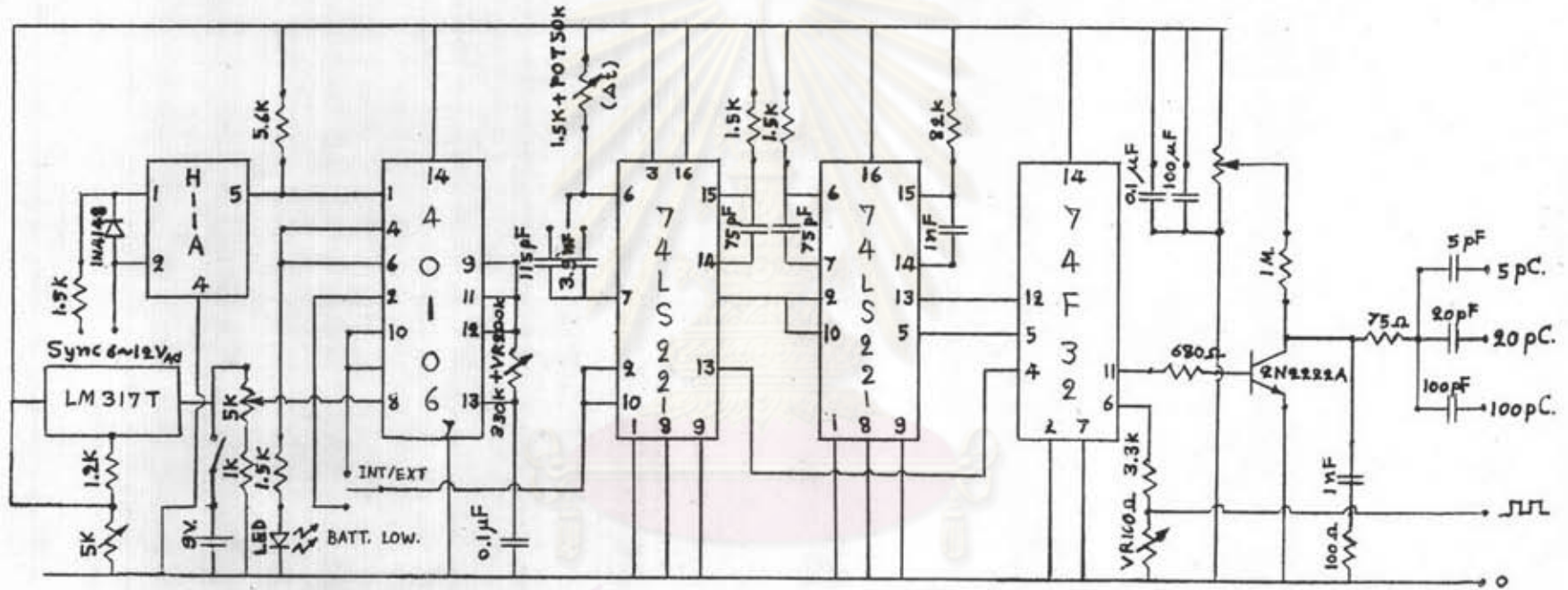
3.2.8.2) วงจรกำเนิดพัลส์คู่

การออกแบบวงจรกำเนิดพัลส์คู่จะใช้ IC เบอร์ 74LS221 ซึ่งเป็นวงจรโมโนสเตเบิลอย่างง่ายในการสร้างพัลส์ที่มีความกว้างประมาณ 100 นาโนวินาที โดยการเลือกค่า $R = 1.5$ กิโลโอห์ม และ $C = 75$ นีโคฟาริต (คำนวณอย่างคร่าวๆ) การปรับระยะเวลาระหว่างพัลส์ก็ยังคงใช้วงจรโมโนสเตเบิลเช่นเดิม โดยเลือกตัวความต้านทานปรับค่าได้เท่ากับ 50 กิโลโอห์ม (สเกลแบบลอกการิทึม) และ $C = 147$ นีโคฟาริต สำหรับช่วงเวลา 0.2 ถึง 4.7 ไมโครวินาที หรือ $C = 3900$ นีโคฟาริต สำหรับช่วงเวลา 3.7 ถึง 140 ไมโครวินาที หลังจากการสร้างพัลส์ทั้งสองพัลส์ได้แล้วก็ทำการ "OR" สัญญาณพัลส์เข้าด้วยกันโดยใช้ IC เบอร์ 74F32 แสดงในรูปที่ 3.28 วงจรสมบูรณ์ที่ใช้สร้างพัลส์มาตรฐานแสดงในรูปที่ 3.29

รูปที่ 3.28 วงจรกำเนิดพัลส์คู่อย่างง่าย

รูปที่ 3.29 วงจรกำเนิดพัลส์มาตรฐาน

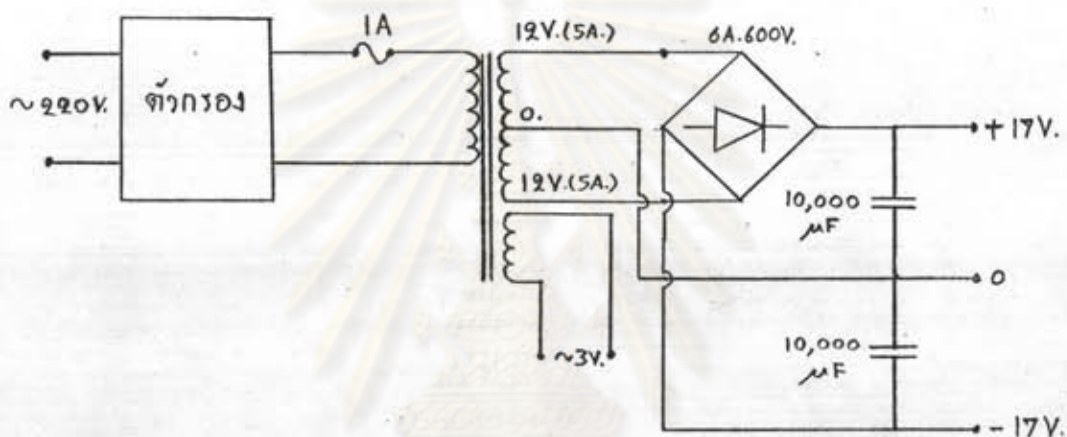

หมายเหตุ, แบตเตอรี่ 9V. Type IEC 6F22 (PP3) ๒ ก้อน

ศูนย์วิทยุทางการแพทย์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2.9 วงจรแหล่งจ่ายไฟเลี้ยง

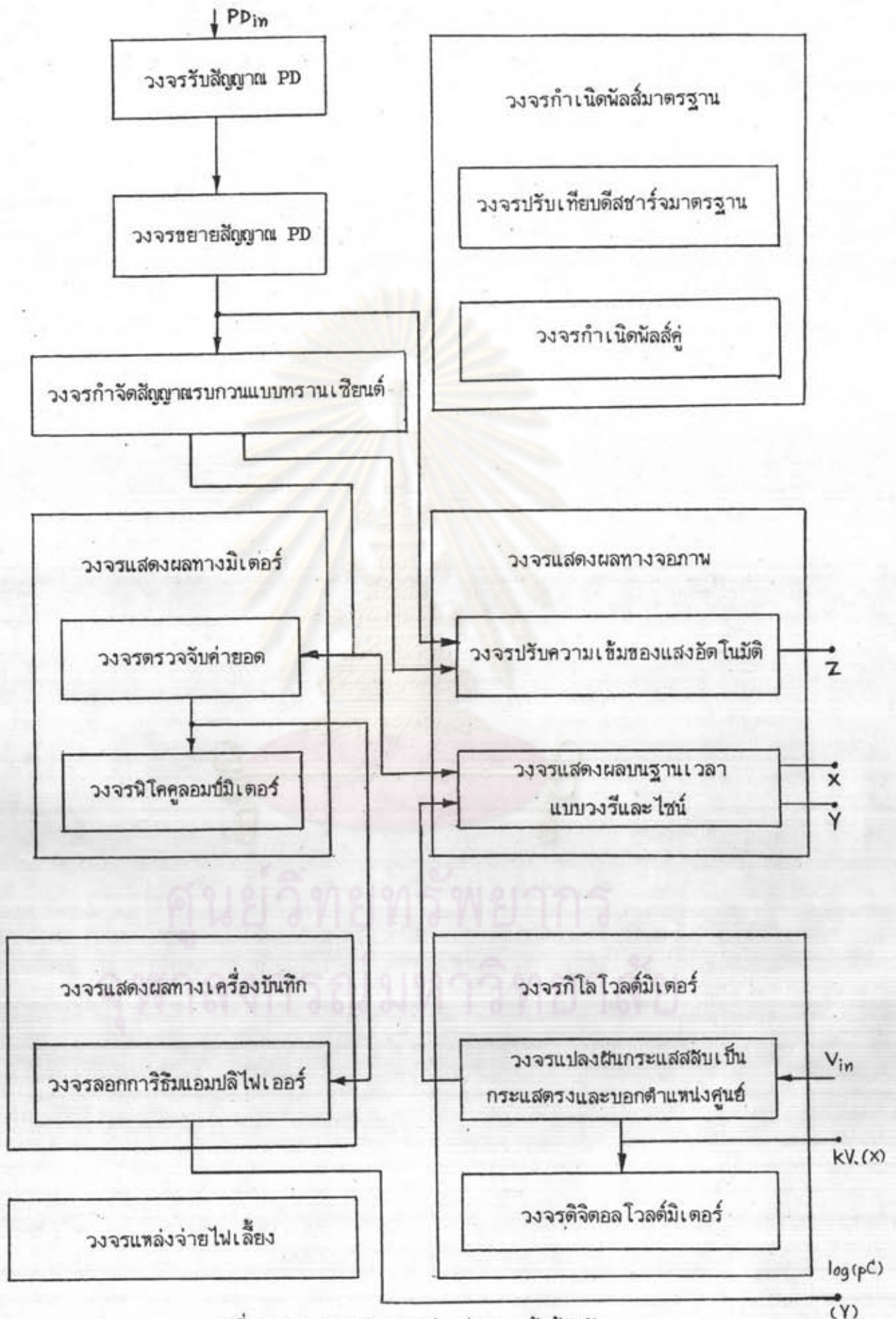
แหล่งจ่ายไฟดีซีใช้สำหรับจ่ายแรงดันสำหรับเลี้ยงวงจรทั้งหมด และแหล่งจ่ายไฟ AC ประมาณ 3 โวลต์ สำหรับวงจร "หน้าต่างเวลา" และแสดงผลทางจอภาพ แสดงดังรูปที่ 3.30 โดยสามารถจ่ายกระแสได้ประมาณ 1.5 แอมแปร์ที่แรงดันไม่น้อยกว่า 15 โวลต์

รูปที่ 3.30 วงจรแหล่งจ่ายไฟเลี้ยง

3.3 การต่อวงจรที่ออกแบบและประกอบสร้าง

การต่อวงจรและการประกอบวงจรต่างๆ เข้าไว้ด้วยกัน จะต้องพยายามหลีกเลี่ยงการเกิดกราวด์ลูป และบางวงจรที่มีความไวสูงอาจจะต้องมีชิลด์เพื่อป้องกันสัญญาณรบกวน รายละเอียดแสดงในรูปที่ 3.31 รูปที่ 3.32 แสดงเครื่องตรวจจับ PD ที่ประกอบสมบูรณ์แล้ว

รูปที่ 3.31 การต่อวงจรส่วนต่างๆ เข้าด้วยกัน

รูปที่ 3.32 เครื่องตรวจจับ PD ที่ประกอบสมบูรณ์.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย